

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria

Materias			
Curso 1			
Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02M178V01101	O entorno como recurso educativo	1c	4.5
P02M178V01102	Análise de experiencias interdisciplinares	1c	4.5
P02M178V01103	Deseño de proxectos interdisciplinares	1c	4.5
P02M178V01104	AICLE	1c	4.5
P02M178V01105	Metodoloxía de investigación educativa	1c	3
P02M178V01106	Aplicación das TIC na innovación educativa	1c	3
P02M178V01203	Investigación e innovación en Didáctica das Ciencias Experimentais	2c	3
P02M178V01204	Novas tendencias na Educación ambiental	2c	3
P02M178V01207	Traballo por proxectos en Educación Física	2c	3
P02M178V01208	Investigación e innovación en Didáctica da expresión corporal	2c	3
P02M178V01209	Investigación e innovación en educación musical	2c	3
P02M178V01210	Expresión musical e novas tecnoloxías. Estratexias didácticas	2c	3
P02M178V01211	Investigación e innovación en didáctica das artes visuais	2c	3
P02M178V01212	Procesos e estratexias en fotografía e arte contemporánea	2c	3
P02M178V01213	Investigación e innovación en didáctica da lingua e a literatura estranxeira (inglés/francés)	2c	3

P02M178V01214	Investigación e innovación en didáctica das línguas iniciais e as súas literaturas	2c	3
P02M178V01215	Practicum	2c	6
P02M178V01216	Traballo Fin de Máster	2c	9

DATOS IDENTIFICATIVOS**O entorno como recurso educativo**

Materia	O entorno como recurso educativo			
Código	P02M178V01101			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Silva Piñeiro, Roberto			
Profesorado	Silva Piñeiro, Roberto			
Correo-e	roberto.silva@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia enfoca a contorna, sobre todo a través da actividade física para o seu aproveitamento e innovación educativa.			

Competencias

Código	
A2	Que o estudiantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
A3	Que o estudiantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
A4	Que o estudiantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
B1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
B3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
B6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
B7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
C2	Identificar e analizar criticamente propostas interdisciplinares no ámbito educativo
C3	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar de xeito sistemático propostas interdisciplinares en distintos contextos educativos
C8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
C18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
D3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
D4	Traballar de xeito colaborativo
D5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinares e interdisciplinares
D6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
D9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
D10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer os conceptos básicos de contorna e aprendizaxe.	A3	B1 B6	C2 C18	D10
Establecer as relacións entre ambos: como se descobre, inclúe e proxecta a contorna como elemento de expansión educativa e recurso didáctico.	A2 A3	B1 B6 B7	C2 C8	D4 D10

Analizar experiencias de aprendizaxe na contorna desde as diferentes áreas de coñecemento ou disciplinas nas etapas de Educación Infantil e Primaria.	A2 A3	B1 B6 B7	C3 C18	D3 D4 D5 D6 D9
Identificar os axentes de aprendizaxe en relación coa contorna, desde o individuo á comunidade educativa e a sociedade.	A3	B1 B6 B7	C2 C3 C18	D3 D4 D10
Adquirir recursos para o deseño de propostas didácticas para a utilización da contorna para o aprendizaxe.	A2 A3 A4	B1 B3 B6	C18	D4 D6 D9 D10
Deseñar propostas educativas para as etapas de Educación Infantil e Primaria a partir dos recursos que ofrece a contorna próxima.	A4	B1 B3	C3 C8 C18	D3 D4 D5 D6 D9

Contidos

Tema

1. Fundamentos básicos para relacionar a aprendizaxe como práctica docente coa contorna como recurso educativo.	1.1. Conceptos básicos.
2. A clasificación de os contextos de aprendizaxe en relación coa contorna: criterios para a clasificación de os conceptos formal, non formal e informal, a súa evolución e estado actual de a cuestión.	2.1. Clasificación de contextos e actualidade.
3. A contorna desde as diferentes perspectivas e a interdisciplinaridade: o seu potencial formador; análise para a identificación dos elementos da contorna e as súas linguaxes para establecer modelos de ensinanza-aprendizaxe.	3.1. A contorna e o potencial interdisciplinar 3.2. Elementos da contorna para a E-A
4. As propostas para a aprendizaxe na contorna nas etapas de Educación Infantil e Primaria: análise de propostas, proxectos ou experiencias que se basean na contorna como recurso educativo. Metodoloxías, estratexias e resultados.	4.1. Propostas de aprendizaxe en EI 4.2. Propostas de aprendizaxe en EP
5. A contorna como recurso no deseño de propostas educativas en Educación Infantil e Primaria: o proceso de deseño de propostas a partir dos recursos que ofrece a contorna próxima.	5.1. Deseño de propostas educativas en EI 5.2. Deseño de propostas educativas en EP

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Aprendizaxe colaborativa	2	10	12
Traballo tutelado	1.5	45	46.5
Presentación	3	10	13
Debate	3	15	18
Lección maxistral	3	0	3
Prácticas de campo	10	10	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conjuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo.
Traballo tutelado	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma baixo tutela do profesorado e en escenarios variados. Está referida á aprendizaxe de como facer as cousas. Constitúe unha opción baseada na asunción polo alumnado da responsabilidade da súa propia aprendizaxe, pero coa particularidade da posibilidade grupal

Presentación	Intervención inherente aos procesos de ensino-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica.
Debate	Técnica de dinámica de grupos que vira en torno a unha discusión onde as persoas dialogan sobre un tema específico seguindo un esquema previsto. Intervén un moderador, que leva o debate ou discusión.
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Prácticas de campo	Actividades desenvolvidas nun contexto externo ao contorno académico universitario relacionadas co ámbito de estudo da materia. Estas actividades céntranse no desenvolvemento de capacidades relacionadas coa observación directa e sistemática, a recolleita de información, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Asesoramento no proxecto grupal a realizar
Aprendizaxe colaborativa	Emprego de diversas técnicas de aprendizaxe cooperativo para a realización do traballo tutelado e prácticas de campo.
Prácticas de campo	Dirección e supervisión das prácticas no interior e exterior do centro.
Debate	Establecemento e elección de temáticas, axuda na preparación dos roles e moderación dos debates.
Lección maxistral	Atención ás dúbidas e consultas xerais e particulares.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Memoria de proxecto sobre o aproveitamento educativo da contorna.	25	
Presentación	Presentación oral de proxecto	25	
Debate	Preparación de diversas temáticas de debate para a súa realización na aula e presentación escrita.	25	
Prácticas de campo	Realización grupais de prácticas no interior e exterior do centro	25	

Outros comentarios sobre a Avaliación

TODO O ALUMNADO, ASISTA OU NON ÁS AULAS, TEN DEREITO A SER AVALIADO (MEDIANTE UN EXAME OU NO MODO EN QUE ESTABLEZA A GUÍA DOCENTE. DE NO TER SUPERADO A MATERIA NA PRIMEIRA CONVOCATORIA, AS COMPETENCIAS NON ADQUIRIDAS SERÁN ALIADAS NA CONVOCATORIA DE XULLO.

* Para superar a asignatura en 1ª convocatoria, é preciso asistir regularmente, obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados de avaliación, manter un comportamento correcto e de aproveitamento durante as sesións presenciais. A cualificación final será o sumatorio porcentual de tódalas cualificacións parciais. No caso de alumnado non asistente (que supere o 80% de faltas de asistencia), deberá realizar unha proba mixta no exame de xuño, relacionada cos contidos desenvolvidos na aula, debendo superar con máis dun 5 de cualificación.

** Para superar a asignatura en 2ª convocatoria (xullo), o alumnado poderá realizar unha proba mixta no exame de xullo, relacionada cos contidos desenvolvidos na aula, debendo superar con máis dun 5 de cualificación.

*** As datas de exames pódense consultar na web da facultade na páxina <http://dides.webs.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Guillén R, Lapetra S, Casterad J, **Actividades en la naturaleza**, 1ª, Inde, 2000

Pérez D, **Educación en valores y actividades en la naturaleza. Su lugar en la Educación Física**, 1ª, 2004

Rigal R, **Educación motriz y educación psicomotriz en preescolar y primaria: acciones motrices y primeros aprendizajes**, 1ª, Inde, 2006

Santos ML, **Las actividades en el medio natural en la educación física escolar**, 1ª, Wanceulen, 2009

Bibliografía Complementaria

García A, **Desarrollo de una sesión de juegos en el medio natural. Aplicación de una temática para el cuidado y respeto de la naturaleza**, 1ª, 2009

Ruiz F, **Desarrollo de la motricidad a través del juego: materiales convencionales y no convencionales como recursos metodológicos**, 1ª, Gymnos, 2001

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Novas tendencias na Educación ambiental/P02M178V01204

Traballo por proxectos en Educación Física/P02M178V01207

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Análise de experiencias interdisciplinares				
Materia	Análise de experiencias interdisciplinares			
Código	P02M178V01102			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Álvarez Lires, María Mercedes			
Profesorado	Álvarez Lires, María Mercedes Lucato , Marco Valcárcel Riveiro, Carlos			
Correo-e	lires@uvigo.es			
Web	http://http://dides.webs.uvigo.es/gl/			
Descrición xeral	Explorar contextos que permitan abordar a interdisciplinariedade entre as áreas de didáctica das ciencias experimentais, didáctica da expresión musical, didáctica da ensino e aprendizaxe das linguas estranxeiras. Prestarase especial atención á inclusión da perspectiva de xénero, a educación para a sustentabilidade, así como á atención e preservación da diversidade lingüística e cultural.			

Competencias	
Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
A2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
A3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
A4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
A5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
B1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
B3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
B4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
B6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
B7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
C1	Coñecer as bases teóricas do traballo interdisciplinario e identificar os seus centros de interese en contextos escolares e non escolares
C2	Identificar e analizar criticamente propostas interdisciplinares no ámbito educativo
C3	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar de xeito sistemático propostas interdisciplinares en distintos contextos educativos
C9	Ensaia e avaliar planteamentos de ensino disciplinares ou interdisciplinares en contextos educativos reais, e promover achegas de mellora en relación cos resultados obtidos
C13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinares específicos
C17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinares
D1	Capacidade de análise e síntese
D3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
D4	Traballar de xeito colaborativo

D5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinarios e interdisciplinarios
D11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D12	Capacidade para comunicarse por oral e por escrito en lingua galega
D13	Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer os aspectos básicos da interdisciplinariedade en diversos contextos educativos.	A2 A5	B1 B3 B7 B8	C1 C2 C3 C9 C13 C17	D1 D4 D5 D12
Explorar contextos que permitan tratar a interdisciplinariedade buscando a sinerxía entre distintas materias curriculares.	A2 A3	B1 B3 B7	C1 C2 C3 C9 C13 C17	D1 D3 D4 D5 D11 D13
Analizar criticamente as pautas e concrecións interdisciplinares que aparecen nos currículos escolares.	A1	B1 B4 B6	C2 C13	D1 D11 D13
Identificar e analizar/valorar criticamente as metodoloxías docentes que mellor se axustan ao traballo interdisciplinario en E. Infantil e/ou Primaria.	A3 A4	B1 B4 B6 B8	C2 C13	D1 D3 D4 D12
Dotar ao alumnado de instrumentos para analizar e avaliar propostas de ensino interdisciplinares en E. Infantil e/ou Primaria.	A1 A2	B1 B3 B4	C1 C2 C3 C9 C13 C17	D1 D3 D4 D5 D11 D12 D13

Contidos

Tema	
Introdución á interdisciplinariedade. Liñas básicas do traballo interdisciplinario: antecedentes, fundamentación teórica, modelos, etc.	Antecedentes Fundamentación teórica Modelos
Centros de interese para o traballo interdisciplinario. Análise das achegas das distintas disciplinas curriculares.	Achegas desde a didáctica das ciencias experimentais. Achegas desde a didáctica da expresión musical. Achegas desde a didáctica do ensino e aprendizaxe das linguas estranxeiras.
Estudo da interdisciplinariedade a través das competencias básicas e estándares de aprendizaxe no currículo.	Aprendizaxe por competencias.
Metodoloxías para o traballo interdisciplinario en E. Infantil e/ou Primaria.	Metodoloxías para o traballo interdisciplinario.
Análise e avaliación de propostas interdisciplinares concretas.	Análise e avaliación de propostas interdisciplinares concretas. Introdución da perspectiva de xénero.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	5	50	55
Aprendizaxe colaborativa	5	45	50
Metodoloxías baseadas en investigación	3	1.5	4.5
Lección maxistral	2	1	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Realización de traballos en grupos de maneira colaborativa.

Aprendizaxe colaborativa	Introdución á realización de traballos en grupos de maneira colaborativa.
Metodoloxías baseadas en investigación	Cóñecemento, identificación, análise crítica de diferentes metodoloxías aplicables ao traballo interdisciplinario.
Lección maxistral	Presentación dos contidosIntrodución aos aspectos básicos da interdisciplinariades en diversos contextos educativos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atenderanse as dúbidas do alumnado no horario de titorías establecido polo centro.
Traballo tutelado	Atenderanse as dúbidas do alumnado no horario de titorías establecido polo centro.
Aprendizaxe colaborativa	Atenderanse as dúbidas do alumnado no horario de titorías establecido polo centro.
Metodoloxías baseadas en investigación	Atenderanse as dúbidas do alumnado no horario de titorías establecido polo centro.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Na data oficial da avaliación da materia os grupos presentarán os seus traballos na aula. Cada grupo disporá dun máximo de 15 minutos para realizar a súa presentación. Estas serán avaliadas mediante unha grella que será presentada ao alumnado previamente.	70	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B4 B6 B7	C1 C2 C3 C9 C13	D1 D3 D4 D5 D11 D12 D13
Metodoloxías baseadas en investigación	Avaliarase a busca e análise de fontes documentais para a realización do traballo tutelado. Cada grupo dedicará 5 minutos da súa presentación á xustificación das fontes documentais utilizadas.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B4 B6 B7	C1 C2 C3 C9 C13	D1 D3 D4 D5 D11 D12 D13

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación en segunda convocatoria

O alumnado que non concorrer a ningunha avaliación (presencial ou non presencial) en primeira convocatoria será avaliado como non presentado.

O alumnado que concorrer á segunda convocatoria deberá realizar un exame escrito sobre o 100% dos contidos da materia. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro, que se pode consultar na web da facultade. Será puntuado de 0 a 10 en función dunha grade de avaliación establecida polo profesorado. O exame contará cun suposto práctico que o alumnado deberá resolver. En segunda convocatoria non se terá en conta o traballo realizado na primeira convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- McCafferty, Steven G. / Jacobs, George M. / DaSilva Iddings, Ana Christina, **Cooperative Learning and Second Language Teaching**, 1, Cambridge University Press, 2006
- Nunan, David, **Task-Based Language Teaching**, 1, Cambridge University Press, 2004
- Arias, Azucena / Arias, Dolores / Navaza, Mª Victoria / Rial, Dolores, **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, 1, Xunta de Galicia, 2009
- Murray, R., **El paisaje sonoro y la afinación del mundo**, 1, Intermedio, 2013
- PNUD, **Objetivos de Desarrollo sostenible**, 1, Naciones Unidas, 2016
- Awori J. Hayanga, **Wangari Mathai: an African woman's environmental and geopolitical landscape**, 1, al Studies, 2007

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Deseño de proxectos interdisciplinares**

Materia	Deseño de proxectos interdisciplinares			
Código	P02M178V01103			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Arias Correa, Azucena			
Profesorado	Arias Correa, Azucena			
Correo-e	azucena@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Deseño de proxectos interdisciplinares amosa a posibilidade de coñecer as bases teóricas do traballo interdisciplinar, analizar propostas interdisciplinares dentro do marco dos proxectos, así como deseñar e organizar proxectos interdisciplinares nas aulas. Fomentará o desenvolvemento da capacidade de avaliar proxectos de cara a promover propostas de mellora en función aos resultados obtidos. Desenvolve a capacidade de introducir na aula unha metodoloxía innovadora susceptible de dar unha perspectiva integradora ao proceso de aprendizaxe-ensino. Os proxectos permiten introducir nas aulas o mundo virtual nas súas diferentes fases e potencian o traballo colaborativo e cooperativo.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
A2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
A4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
B1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
B3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
B7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
C1	Coñecer as bases teóricas do traballo interdisciplinario e identificar os seus centros de interese en contextos escolares e non escolares
C2	Identificar e analizar criticamente propostas interdisciplinares no ámbito educativo
C3	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar de xeito sistemático propostas interdisciplinares en distintos contextos educativos
C8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
C9	Ensañar e avaliar planteamentos de ensino disciplinares ou interdisciplinares en contextos educativos reais, e promover achegas de mellora en relación cos resultados obtidos
D3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
D4	Traballar de xeito colaborativo
D5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinares e interdisciplinares
D6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
D9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
D10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente
D11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria

D12 Capacidade para comunicarse por oral e por escrito en lingua galega

D13 Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Identificar e valorar as características da metodoloxía por proxectos.	A1 A2	B1 B3 B8	C1 C2 C3 C8 C9	D4 D5 D6 D10 D12
Desarrollar proxectos interdisciplinares innovadores orientados al desarrollo de las habilidades docentes y de investigación didáctica	A1 A2 A4	B1 B3 B8	C1 C2 C3 C8 C9	D3 D4 D5 D6 D9 D10 D12
Planificar procesos de elaboración de proyectos interdisciplinares que integren de manera coherente la identidad curricular de las didácticas específicas.	A1 A2 A4	B1 B3 B7 B8	C2 C3 C8 C9	D3 D4 D5 D6 D9 D10 D11 D12 D13
Incorporar os proxectos de innovación, procedementos e criterios para a avaliación conxunta da actividade docente e a aprendizaxe das diferentes didácticas específicas	A1 A2 A4	B3 B8	C1 C2 C3 C8 C9	D3 D4 D5 D6 D9 D10 D11 D12 D13
Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade no contorno escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso harmónico e integral dos estudantes.				
Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade no contorno escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso harmónico e integral dos estudantes.				

Contidos

Tema	
Os proxectos. As súas características.	Definición. Características. Roles de profesorado e alumnado. Relación co ciclo de aprendizaxe.
Deseño, desenvolvemento e avaliación de proxectos interdisciplinares: modelos, principios e estrutura.	Principios nos que se basea o traballo por proxectos. Os proxectos: fases e elementos. Estrutura e itinerario dun proxecto. Avaliación de proxectos: instrumentos e procedementos. Avaliación como regulación.
Estratexias metodolóxicas innovadoras no desenvolvemento de proxectos interdisciplinares.	Innovación educativa. Uso de fontes diversificadas. O entorno virtual. Estratexias de planificación, esquematización e organización conxunta. Estratexias de traballo colaborativo e cooperativo co alumnado.
Elaboración de proxectos interdisciplinares baseados no traballo cooperativo e na mellora da práctica docente.	Plan de acción. Traballo colaborativo e cooperativo. Avaliación da práctica docente.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	7	25	32
Presentación	2	6	8

Traballo tutelado	2	8	10
Debate	2	1	3
Titoría en grupo	1	10	11
Lección maxistral	8.5	0	8.5
Cartafol/dossier	0	20	20
Traballo	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Realización en pequenos grupos cooperativos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais. Actividades de avaliación.
Presentación	Exposicións con pequenos grupos, dentro da aula. Exposición de proxectos e/ou traballos desenvolvidos. Actividades de avaliación
Traballo tutelado	Resolución de actividades, debates, elaboración de traballos, seminarios,... Realización de traballos co asesoramento personalizado do profesorado da materia. Actividades de avaliación
Debate	Sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado.
Titoría en grupo	Sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais e para resolver dúbidas, facer consultas e seguimento de traballos e tarefas.
Lección maxistral	Actividades expositivas de profesorado e alumnado. Exposicións, seminarios, presentación de actividades, traballos ou proxectos a desenvolver

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atender as necesidades e consultas do alumnado en equipo cooperativo relacionadas coas temáticas relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Desenvolverase presencialmente na aula.
Traballos de aula	Axudar ao alumnado en pequeno grupo e orientalo no desenvolvemento dos traballos a realizar en aula dentro da materia.
Presentación	Proporcionar axuda ao alumnado en pequenos grupos, en equipos ou individualmente tanto en aula como fóra delas sobre o desenvolvemento e presentacións
Traballo tutelado	Orientar ao alumnado no desenvolvemento de traballos tanto individualmente como en equipo cooperativo e resolver as dúbidas a nivel individual ou grupal que xurdan neste tipo de tarefa.
Debate	Axudar ao alumnado en pequeno grupo.
Titoría en grupo	Axudar ao alumnado no desenvolvemento de actividades experimentais na aula tanto individualmente como en equipo cooperativo e resolver as dúbidas a nivel individual ou grupal que xurdan.
Probas	Descrición
Cartafol/dossier	Carpeta ou arquivador ordenado que contén o rexistro das actividades realizadas polo alumnado durante as sesións presenciais, con comentarios e valoracións que permitan visualizar o seu progreso.
Traballo	Tarefa autónoma asesorada polo profesorado que permita amosar os coñecementos e procedementos adquiridos sobre o deseño de proxectos interdisciplinares para a aula.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Traballos de aula Entrega traballos coas características que se sinalan e que serán corrixis de acordo coas rúbricas de avaliación	15	B1 B3 B8	D3 D4 D5 D6 D9 D10 D11 D12 D13

Presentación	Presentación e exposición dos proxectos e traballos de investigación de acordo cos criterios marcados pola rúbrica	5	A1 A2 A4	B1 B3	C1 C3 C8 C9	D3 D4 D9 D10 D11 D12 D13
Traballo tutelado	Entrega traballos elaborados en equipos cooperativos, ben separados ou nun redactado conxunto tipo diario de aula.	10	A1 A2 A4	B1 B3	C1 C2 C3 C8 C9	D3 D4 D5 D9 D10 D11 D12 D13
Debate	Asistencia e participación activa	10	A4	B1 B3	C2 C8	D3 D4 D12
Titoría en grupo	Asistencia para consulta e seguimento de traballos	5	A4		C1 C2 C3 C8 C9	D3 D4 D12
Lección maxistral	Asistencia	20	A1	B1 B7		D3 D4 D5 D10 D11 D12 D13
Cartafol/dossier	Entrega do cartafol de acordo coas características sinaladas e que será corrixido de acordo coas rúbricas de avaliación	20	A1 A2 A4	B1 B3 B7 B8	C1 C2 C3 C8 C9	D3 D5 D6 D9 D10 D11 D12 D13
Traballo	Entrega do deseño dun proxecto en equipo cooperativo e que será corrixido de acordo coa rúbrica de avaliación.	15	A1 A2 A4	B1 B3 B7 B8	C1 C2 C3 C8 C9	D4 D5 D6 D9 D10 D11 D12 D13

Outros comentarios sobre a Avaliación

a) Descrición da avaliación

O alumnado que asistiu a clase:

- A avaliación será continua a través do seguimento do alumnado, dos seus traballos, proxectos e exposicións, así como da asistencia e participación na aula e nas titorías. Cada alumna e cada alumno confeccionará ademais un cartafol individual e subirao á sección particular específica da aula virtual da materia - curso en FAITIC-, ademais elaborará un proxecto en equipo cooperativo que reflicta a súa aprendizaxe sobre proxectos interdisciplinares
- Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumna e cada alumno no seu espazo persoal respectivo na aula virtual do curso en FAITIC, en formatos de código aberto ou de visores libres.
- Para poder acollerse á avaliación continua a través de actividades na aula virtual é preciso asistir ás aulas nun 80% do tempo presencial cun aproveitamento axeitado.

O alumnado que non asistiu a clase:

- O alumnado que non asistiu a clase ou que non poida ser avaliado por avaliación continua por faltar máis dun 20% das clases da materia, para obter unha avaliación positiva, deberá realizar un exame (proba escrita presencial sobre

o contido da materia).

b) □ De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo □. Avaliación da 2ª convocatoria:

- Para obter unha avaliación positiva o alumnado que asistiu regularmente a clase, poderá optar por presentar as tarefas e traballos pendentes indicados para a 1ª convocatoria ou pola realización de exame (proba escrita presencial sobre o contido da materia)
- O alumnado que non asistiu a clase, para obter unha avaliación positiva, deberá realizar un exame (proba escrita presencial sobre o contido da materia)

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na páxina <http://dides.webs.uvigo.es>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arias et alii, **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, 1ª, Consellería de Educación e O.U. Xunta de Galicia., 2009

Barbosa, E. F. e Moura, D. G., **Proyectos educativos y sociales**, 1ª, Narcea, 2013

Hernández, F. e Ventura, M., **La organización del currículo por proyectos de trabajo El conocimiento es un calidoscopio**, 12ª, Graó, 2006

Lago, JM e Pujolàs, P., **Aprender en equipos de aprendizaje cooperativo**, 1ª, Octaedro, 2018

Pujolàs et alii, **Cooperar para aprender, aprender a cooperar**, 1ª, Formato dixital, s.f.

Sanmartí, N., **Evaluar para aprender**, 1ª, Graó, 2007

Bibliografía Complementaria

LaCueva, A., **La enseñanza por proyectos: ¿ mito o reto?.**, 1ª, Formato dixital. Revista Digital Innovación y expe, 2000

Hernández, F., **Los proyectos de trabajo: la necesidad de las nuevas competencias para nuevas formas de racionalidad**, 1ª, Educar, 25, p. 37-49., 2000

Bonil, J., Calafell, G., Orellana L., Espinet, M. e Pujol, R.M., **El diálogo disciplinar, un camino necesario para avanzar hacia la complejidad.**, 1ª, Universidade de Sevilla. Revista Investigación en, 2004

Hargreaves, A., **Enseñar en la sociedad del conocimiento**, 1ª, Octaedro, 2003

Torres, J., **Globalización e interdisciplinariedad: el currículo integrado**, 6ª, Morata, 2006

Sánchez Fernández, Y., **El trabajo por proyectos en Educación Infantil: un reto formativo.**, 1ª, Formato dixital. Revista Digital Educativa, 2, 19-, 2011

Galeana de la O, L., **Aprendizaje basado en proyectos**, 1ª, Formato dixital. Revista digital CEUPROMED, s.f.

Ibáñez, C., **El proyecto de Educación Infantil y su práctica en el aula**, 15ª, La Muralla, 2010

Blanchard, M. e Muzás, M.D., **Los Proyectos de Aprendizaje**, 1ª, Narcea, 2016

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Practicum/P02M178V01215

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Análise de experiencias interdisciplinares/P02M178V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS				
AICLE				
Materia	AICLE			
Código	P02M178V01104			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua de impartición	Francés Galego Inglés			
Departamento				
Coordinador/a	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Profesorado	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Correo-e	carlos.valcarcel@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia adquiriranse os conceptos e prácticas metodolóxicas esenciais no ámbito da Aprendizaxe integrada de contidos e linguas estranxeiras (AICLE)			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
A2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
A3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
A4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
A5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
B2	Dominar a expresión e a comprensión de xeito oral e escrito dun idioma estranxeiro
B3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
B4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
B6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
B7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
C1	Coñecer as bases teóricas do traballo interdisciplinario e identificar os seus centros de interese en contextos escolares e non escolares
C2	Identificar e analizar criticamente propostas interdisciplinares no ámbito educativo
C3	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar de xeito sistemático propostas interdisciplinares en distintos contextos educativos
C4	Desenvolver a competencia lingüística en lingua estranxeira orientada cara á docencia nas áreas específicas
C7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación
C8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
C9	Ensaia e avaliar planteamentos de ensino disciplinares ou interdisciplinares en contextos educativos reais, e promover achegas de mellora en relación cos resultados obtidos
C10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas
C11	Coñecer, comprender e utilizar a linguaxe científica e aplicala correctamente nas distintas formas de expresión e comunicación
C12	Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas
C13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinares específicos

C14	Coñecer diferentes tipos de metodoloxía que se empregan na investigación educativa considerando a súa pertinencia para a resolución de problemas concretos
C15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, formentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
C16	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar achegas para a investigación e a innovación no ámbito das Didácticas Específicas
C17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinares
C18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de adaptación a situacións novas
D3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
D4	Traballar de xeito colaborativo
D5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinares e interdisciplinares
D6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
D7	Comportarse con ética e responsabilidade social e medioambiental como docente e/ou investigador/a
D8	Ser capaz de comunicarse cos seus compañeiros/as, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento
D9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
D10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente
D11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D13	Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer os avances na investigación de programas AICLE (Aprendizaxe Integrada de Contidos en Lingua Estranxeira).	A1	B3	C1	D1
	A2	B4	C2	D2
	A3	B6	C10	D3
	A5	B8	C12	D6
			C13	D8
			C14	D9
			C15	D13
Identificar exemplos prácticos de programas AICLE nas diferentes especialidades impartidas no Máster.			C17	
	A1	B2	C1	D1
	A3	B4	C2	D2
	A5	B6	C10	D3
		B7	C11	D4
		B8	C12	D5
			C13	D8
			C14	D9
			C15	D10
			C16	
			C17	
Familiarizarse coa terminoloxía específica de cada unha das especialidades para o desenvolvemento das sesións AICLE.			C18	
	B2		C1	D1
	B6		C2	D2
			C4	D3
			C7	D4
			C10	D5
			C11	D6
				D7
				D8
				D10
				D11

A1	B2	C1	D1
A2	B3	C3	D2
A3	B4	C4	D4
A4	B6	C7	D5
	B7	C8	D6
	B8	C9	D7
		C10	D8
		C11	D9
		C14	D10
		C15	D11
		C16	D13
		C17	
		C18	

Contidos

Tema

AICLE: Introducción. Definición e contexto teórico.

- Obxectivos da AICLE.
- Os catro Cs: comunicación, cognición, contido e cultura.
- Competencias lingüísticas.
- Competencia comunicativa.
- Capacidades cognitivas.

Aproximacións metodolóxicas en AICLE.

- Modelos de AICLE.
- Aprendizaxe colaborativa e AICLE.
- BICS e CALP.
- Andaimaxe.
- Funcións e modelos comunicativos.
- Organizadores visuais.

Materiais e recursos AICLE nas diferentes áreas.

- Ambientes de aprendizaxe e AICLE.
- Edición de audio.
- Edición de vídeo.
- Didactización de textos.
- Webs de recursos para inglés e o francés.

Planificación docente en AICLE nas diferentes áreas.

- A secuencia pedagóxica en AICLE.
- Activiades de activación.
- Actividades de comprensión.
- Actividades de vocabulario.
- Actividades de produción oral.
- Actividades de produción escrita.
- A avaliación en AICLE.

Análise e valoración de prácticas efectivas en AICLE.

- Criterios para avaliar materiais didácticos para AICLE.
- Criterios para avaliar prácticas pedagóxicas para AICLE.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Aprendizaxe baseado en proxectos	13.5	54	67.5
Actividades introdutorias	2	4	6
Cartafol/dossier	0	10	10
Presentación	2	22	24
Lección maxistral	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Durante a maioría das sesións presenciais e nas horas de traballo autónomo, o alumnado, organizado en grupos de traballo, desenvolverá un proxecto, que consistirá na elaboración dunha secuencia pedagóxica AICLE para unha das materias do currículo de Educación Primaria ou Infantil.
Actividades introdutorias	Na primeira sesión, o profesor propoñerá unha serie de actividades de activación ou reflexión sobre os programas AICLE en Galicia.
Cartafol/dossier	Cada alumno creará un blog que constituirá o seu diario de clase. Para cada sesión, o alumnado deberá completar un modelo de ficha proposto polo profesor.
Presentación	No data oficial do exame os grupos de traballo presentaran os proxectos desenvolvidos. Cada grupo terá 20 minutos como máximo para a súa exposición, que se realizará en inglés ou francés.
Lección maxistral	Na primeira sesión, o profesor explicará os obxectivos, contidos, planificación e metodoloxía docente, avaliación e procedementos de atención personalizada.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Aprendizaxe baseado en proxectos	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Actividades introdutorias	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Cartafol/dossier	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Presentación	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Aprendizaxe baseado en proxectos	O alumnado, organizado en grupos de traballo, desenvolverá un proxecto, que consistira na elaboración dunha secuencia pedagóxica AICLE. O proxecto será entregado na data oficial do exame e avaliado segundo unha grade de avaliación proposta polo profesor na primeira sesión presencial.	60	A1	B2	C1	D1
			A2	B3	C2	D2
			A3	B4	C3	D3
			A4	B6	C4	D4
			A5	B7	C7	D5
				B8	C8	D6
					C9	D7
					C10	D8
					C11	D9
					C12	D10
					C13	D11
					C14	D13
					C15	
					C16	
					C17	
					C18	

Cartafol/dossier	O traballo desenvolvido individualmente por cada alumno no seu portfolio até o último día de aulas presenciais será avaliado polo profesor segundo unha grade facilitada ao inicio da actividade lectiva.	10	A1	B2	C1	D1
			A2	B3	C2	D2
			A3	B4	C3	D3
			A4	B6	C4	D4
			A5	B7	C7	D5
				B8	C8	D6
					C9	D7
					C10	D8
					C11	D9
					C12	D10
					C13	D11
					C14	D13
					C15	
					C16	
					C17	
					C18	
Presentación	Na data oficial do exame, cada grupo presentará o seu proxecto en lingua inglesa ou francesa. Cada grupo disporá dun máximo de 20 minutos e as presentacións serán avaliadas mediante unha grade facilitada no inicio da actividade lectiva.	30	A1	B2	C1	D1
			A2	B3	C2	D2
			A3	B4	C3	D3
			A4	B6	C4	D4
			A5	B7	C7	D5
				B8	C8	D6
					C9	D7
					C10	D8
					C11	D9
					C12	D10
					C13	D11
					C14	D13
					C15	
					C16	
					C17	
					C18	

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas e os prazos das avaliacións estarán expostas desde o inicio do curso na web da materia e na web da facultade.

1. Avaliación en primeira convocatoria

1.a. Avaliación presencial

O alumnado deberá realizar e expor oralmente en grupo unha secuencia pedagóxica AICLE, así como completar a ficha de reflexión e avaliación de cada sesión presencial no seu portfolio. A nota final calcularase a partir da suma ponderada (proxecto e presentación 90%, portfolio 10%) das notas obtidas en cada parte.

1.b. Avaliación non presencial

O alumnado que non puiden ou non desexar vir á clase deberá solicitar ao profesor facer a avaliación non presencial ao longo das dúas primeiras semanas de aulas. A avaliación non presencial consistirá na realización dun exame escrito sobre o 100% dos contidos da materia. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro. Será puntuado de 0 a 10 en función dunha grade de avaliación establecida polo profesor. O exame contará cunha pregunta teórica e cun suposto práctico que o alumnado deberá resolver. O tipo de exame e a grade de avaliación que usará o profesor estarán dispoñíbeis na web da materia.

2. Avaliación en segunda convocatoria

O alumnado que non concorre a ningunha avaliación (presencial ou non presencial) en primeira convocatoria será avaliado como non presentado. O alumnado que concorre á segunda convocatoria deberá realizar un exame escrito sobre o 100% dos contidos da materia. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro. Será puntuado de 0 a 10 en función dunha grade de avaliación establecida polo profesor. O exame contará cunha pregunta teórica e cun suposto práctico que o alumnado deberá resolver. En segunda convocatoria non se terá en conta o traballo realizado na primeira convocatoria.

3. Linguas de traballo

As linguas de traballo da materia serán o francés e o inglés. O profesor comunicase co alumnado en todo momento, tanto por oral como por escrito, en lingua francesa ou inglesa. Sempre que o profesor non dea outras indicacións, alumnado

poderá empregar calquera das linguas de traballo. Os enunciados dos exames estarán redactados en lingua francesa e inglesa, pero o alumnado poderá realizalo en calquera das dúas linguas.

3. Alumnado con necesidades educativas especiais (NEE)

O alumnado que presentar necesidades educativas especiais por dificultades específicas de aprendizaxe poderá se obxecto dunha adaptación do sistema de avaliación. Esta adaptación, deseñada entre o profesor e o alumnado implicado, procurará garantir o recurso a todos os medios necesarios para que o alumnado con NEE poida demostrar a consecución dos obxectivos da materia.

Fica prohibida a utilización do tradutor automático. O seu uso repetido nun proxecto ou nun exame poderá supor a invalidación dos mesmos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BENTLEY, K., **The TKT course : teaching knowledge test : CLIL module (Content and Language Integrated Learning)**, Cambridge University Press, 2010

COYLE, D. / HOOD, P. / MARSH, D., **CLIL**, Cambridge University Press, 2012

DALE L. e TANNER, R., **CLIL activities : a resource for subject and language teachers**, Cambridge University Press, 2012

Bibliografía Complementaria

BALL, P. / KELLY, K. / KLEGG, J., **Putting CLIL into Practice**, Oxford University Press, 2015

Eurydice/Bruxelles, **L'enseignement d'une matière intégré à une langue étrangère (EMILE) en Europe**, Eurydice/Bruxelles, 2006

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase ter un nivel B1 en lingua inglesa ou francesa.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Metodoloxía de investigación educativa**

Materia	Metodoloxía de investigación educativa			
Código	P02M178V01105			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Blanco Pesqueira, Antonia			
Profesorado	Blanco Pesqueira, Antonia			
Correo-e	ablancop@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os continuos cambios sociais que experimenta a nosa sociedade reflíctense nos comportamentos dos cidadáns e nas dinámicas dos centros e institucións educativas, cuxo microsistema absorbe a diversidade e complexidade do macrosistema social. O Profesorado, os centros e institucións educativas enfróntanse no momento actual ao desafío de ofrecer resposta á ampla demanda educativa da sociedade contemporánea. Ante estes desafíos, o profesorado necesita e demanda recursos, formación e estratexias que lles permitan atopar respostas útiles, realistas e eficaces para adaptarse e adaptar a educación aos novos requerimientos sociais. Entre estes recursos e estratexias atópanse a INNOVACIÓN e a INVESTIGACIÓN DIDÁCTICA. Nela tratarase fundamentalmente de como atacar no centro e aula proxectos de innovación e investigación didáctica.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
A2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
A3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
A4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
B1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
B4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
B7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade
C5	Adquirir unha formación metodolóxica para realizar investigacións educativas
C6	Establecer os descritores xerais que caracterizan unha investigación: seleccionar, elaborar, tratar e interpretar os datos, e presentar os resultados de acordo cos propósitos da investigación
C14	Coñecer diferentes tipos de metodoloxía que se empregan na investigación educativa considerando a súa pertinencia para a resolución de problemas concretos
C15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, formentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
C18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de adaptación a situacións novas
D3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
D4	Traballar de xeito colaborativo
D6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
D7	Comportarse con ética e responsabilidade social e medioambiental como docente e/ou investigador/a

D11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D12	Capacidade para comunicarse por oral e por escrito en lingua galega
D13	Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Dominio das ferramentas básicas da investigación científica.	A1	B1	C5	D1
-	A4	B4	C6	D4
		B7	C14	D6
		B8	C15	D7
			C18	D11
				D12
				D13
Capacidade para xestionar as bases de documentación técnico-científica, para seleccionar documentos de interese, revisalos e sintetizar os traballos doutros autores.	A2	B1	C6	D1
	A3	B4	C15	D2
		B7		D3
				D4
				D6
				D7
				D11
				D12
				D13
Capacidade de identificar as necesidades de investigación en relación con problemas reais e para propor obxectivos innovadores de investigación en forma de proxectos de investigación.	A2	B1	C6	D1
		B4	C14	D2
		B7	C15	D3
		B8	C18	D4
				D6
				D7
				D11
				D12
				D13
Capacidade para sintetizar e expor correctamente en forma escrita e oral os resultados da propia investigación		B1	C14	D1
			C15	D2
			C18	D3
				D4
				D6
				D7
				D11
				D12
				D13

Contidos

Tema	
Fundamentos epistemolóxicos e metodolóxicos do saber e as prácticas educativas.	Investigación nas Ciencias Sociais Investigación nas Ciencias da Educación
Métodos de investigación	Metodoloxías de investigación en Educación Metodoloxía Cuantitativa e Cualitativa en Educación
Procedementos e estratexias de recollida de información cuantitativa e cualitativa.	O Proceso de investigación Técnicas e procedementos cuantitativos Técnicas e procedementos cualitativos
Análise e interpretación de datos cuantitativos e de información cualitativa.	Análise e interpretación de datos cuantitativos Análise e interpretación de datos cualitativos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	6	0	6
Resolución de problemas	1	5	6
Debate	1	5	6
Metodoloxías baseadas en investigación	6	0	6
Lección maxistral	6	0	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral..
Metodoloxías baseadas en investigación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.

Atención personalizada

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Estudo de casos	Proba na que un alumno/a debe analizar un feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.	10	B8	C5	D1	D2
				C15	D3	D4
					D6	D7
					D11	D12
					D13	
Resolución de problemas	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor.	20	A2	B4	C5	D1
			A3	B8	C6	D2
				C14	D3	D4
					D6	D7
					D11	D12
					D13	
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...	10	A4	B1	D1	D2
					D3	D4
					D6	D7
					D11	D12
					D13	
Metodoloxías baseadas en investigación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	50				
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.	10	A1	B8	C5	D1
					C6	D2
					C14	D3
						D4
						D6
						D7
						D11
						D12
						D13

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que non poida cursar a materia para seguir a avaliación continua (unha vez xustificada) terá que poñerse en contacto co profesorado da mesma co fin de adaptar o seu desenvolvemento

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Woodd,P &Smit, J, **Investigar en Educación**, Narcea, 2017

<https://www.monografias.com/trabajos28/investigacion-educativa/investigacion-educativa.shtml>, **Monografía sobre Investigación Educativa**, Monografías.com, 2012

Schon, D., **El profesional reflexivo: como piensan los profesionales cuando actúan**, Paidós, 1988

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Aplicación das TIC na innovación educativa**

Materia	Aplicación das TIC na innovación educativa			
Código	P02M178V01106			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Martínez Figueira, María Esther			
Profesorado	Martínez Figueira, María Esther			
Correo-e	esthermf@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia procura dar a oportunidade de coñecer, analizar e valorar cal é o novo papel do profesorado, do alumnado e dos elementos que configuran o acto didáctico, cal é a nova maneira de ensinar e aprender na escola de hoxe coa tecnoloxía. Así coñecerás, entre outras cousas, a usar novos recursos didácticos con base tecnolóxica, como deseñar e elaborar materiais didácticos empregando a tecnoloxía, que estratexias de traballo empregar coas novas tecnoloxías na escola ... Por último, como mestre/a será necesario que sexas capaz de axudar aos escolares a desenvolverse neste novo ámbito tecnolóxico pero cunha visión crítica e reflexiva, que lle permita descubrir nas tecnoloxías unha ferramenta non só para o seu lecer e tempo libre, senón tamén para a súa formación como parte dunha cidadanía libre e responsable.			

Competencias

Código	
A2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
A4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
B3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
B4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
B6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
C3	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar de xeito sistemático propostas interdisciplinares en distintos contextos educativos
C17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinares
D6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
D7	Comportarse con ética e responsabilidade social e medioambiental como docente e/ou investigador/a
D9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
D10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente
D12	Capacidade para comunicarse por oral e por escrito en lingua galega

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer os principais riscos aos que se enfrontan as e os menores en Internet e as necesidades de alfabetización constantes que comportan o TIC e debe abordar o sistema educativo.	A2 B3 B4 B6	D7

Analizar as principais tecnoloxías emerxentes e as súas posibles aplicacións na educación Infantil e Primaria.	eA2 A4	B3 B4 B6	C17	D10
Adquirir habilidades e coñecer os principais recursos tecnolóxicos existentes para a posta en marcha de procesos de avaliación formativa e aprendizaxe colaborativo e autónomo apoiados en TIC.	A2 A4	B3 B4 B6	C3 C17	D6 D7 D9 D10 D12
Coñecer exemplos de boas prácticas de uso do TIC en educación Infantil e Primaria e identificar as claves de éxito nas que se fundamentan e as súas posibles aplicacións noutros contextos de Ensino-Aprendizaxe.		B6	C17	D10
Coñecer e analizar con criterio técnico os principais programas e recursos institucionais para a integración do TIC dos que dispón o profesorado de Educación Infantil e Primaria en Galicia.	A2	B3 B4	C17	D10

Contidos

Tema	
Alfabetización dixital e seguridade das e dos menores na rede.	Uso seguro de Internet e os principais riscos experimentados polas e os menores na rede. Recursos para un uso seguro e responsable na rede.
Posibilidades educativas das Tecnoloxías emerxentes na Educación Infantil e Primaria.	Posibilidades educativas das Tecnoloxías Sociais: tecnoloxía Cloud Computing, Realidade Aumentada, Learning Analytics
Desenvolvemento autónomo dos procesos de ensino e TIC.	E-portfolio e as Contornas Persoais de Aprendizaxe en Educación Infantil e Primaria.
Deseño de proxectos de innovación educativa mediados por TIC. Exemplos de boas prácticas.	Identificación e análise de boas prácticas de innovación educativa con TIC: experiencias derivadas de proxectos europeos e nacionais, programas etwinning, entre outros. Identificación das claves de éxito e posibles aplicacións en educación Infantil e Primaria.
Políticas e recursos institucionais para a integración do TIC na aula e centro educativo.	Identificación e análise das políticas e programas de implementación de TIC nacionais e autonómicos. Identificación e análise dos principais recursos dispoñibles nos centros educativos galegos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	5	0	5
Outros	4	27	31
Traballo tutelado	5	1	6
Aprendizaxe colaborativa	4	27	31
Cartafol/dossier	0	1	1
Probas de resposta curta	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Outros	
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Outros	Análise de fontes documentais para a mellora o procesamento da información en dominios específicos recorrendo a actividades de investigación científica.
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.	30	A2 A4	B3 B4 B6	C3 C17	D6 D7 D9 D10 D12
Cartafol/dossier	Recompilación do traballo do/a estudante co obxectivo de amosar os seus esforzos, progresos e logros nunha área. A recompilación debe incluír contidos elixidos polo alumno/a, os criterios de selección e evidencias de autorreflexión.	50	A2 A4	B3 B4 B6	C3 C17	D6 D7 D9 D10 D12
Probas de resposta curta	Exercicios que o/a estudante ten que desenvolver derivados dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo.	20	A2 A4	B3 B4 B6	C3 C17	D6 D7 D9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia, tanto os estudantes asistentes como non asistentes (enténdese que os estudantes son asistentes quenes asistan alomenos a un 80% das sesións de aula) están obrigados a ter unha puntuación mínima de 5 puntos. Conforme a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non a clases, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na páxina <http://dides.webs.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gallego, M.J.; Raposo, M., **Formación para la educación con tecnologías**, 1, Pirámide, 2016

Cebrián de la Serna, M.; Gallego, M.J., **Procesos educativos con TIC en la sociedad del conocimiento**, 1, Pirámide, 2011

Bibliografía Complementaria

Raposo, M.; Martínez-Figueira, M.E., **As TIC e as súas aplicacións na aula: misión posible**, 1, Toxosoutos, 2012

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- 1) Actitude favorable e receptiva para a experimentación e exploración das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías no campo educativo.
- 2) Asistencia continua ás sesións de aula. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para avaliación por parte da docente, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedimentais.
- 3) Que o alumnado non asistente o comunique antes do inicio das aulas ou a máis tardar, na primeira clase, para determinar as alternativas metodolóxicas e de avaliación que se van seguir.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Investigación e innovación en Didáctica das Ciencias Experimentais**

Materia	Investigación e innovación en Didáctica das Ciencias Experimentais			
Código	P02M178V01203			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, Uxío			
Profesorado	Álvarez Lires, María Mercedes Pérez Rodríguez, Uxío			
Correo-e	uxio.perez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
A2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
A3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
A4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
A5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
B1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
B3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
B4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
B6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
B7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade
C7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación
C10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas
C12	Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas
C13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinares específicos
C14	Coñecer diferentes tipos de metodoloxía que se empregan na investigación educativa considerando a súa pertinencia para a resolución de problemas concretos
C18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
D1	Capacidade de análise e síntese
D3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
D4	Traballar de xeito colaborativo
D5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinares e interdisciplinares
D7	Comportarse con ética e responsabilidade social e medioambiental como docente e/ou investigador/a

D10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente
D11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D13	Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Identificar, analizar e valorar os problemas que suscitaron a investigación e innovación no ensino científico.	A1	B1	C10	D1
	A2	B3	C18	D3
	A3	B4		D4
	A4	B6		D7
	A5	B7		D10
		B8		D11
				D13
Recoñecer as características das principais liñas de investigación da Didáctica das Ciencias Experimentais e a súa evolución	A1	B1	C10	D1
	A2	B3	C12	D3
	A3	B4	C13	D4
	A4	B6	C14	D5
	A5	B7	C18	D7
		B8		D10
				D11
				D13
Aprezar as características de investigacións e innovacións en contextos científicos e deseñar propostas específicas para a Educación Infantil e Primaria	A1	B1	C7	D1
	A2	B3	C13	D3
	A3	B4	C14	D4
	A4	B6	C18	D5
	A5	B7		D7
		B8		D10
				D11
				D13

Contidos

Tema	
A problemática do ensino das ciencias da natureza nos niveis educativos básicos	A problemática do ensino das ciencias da natureza nos niveis educativos básicos
Correntes de investigación en Didáctica das Ciencias Experimentais. As súas características.	Correntes de investigación en Didáctica das Ciencias Experimentais. As súas características.
A investigación e innovación en contextos concretos do ámbito científico en Educación Infantil e Primaria	A investigación e innovación en contextos concretos do ámbito científico en Educación Infantil e Primaria

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2.5	0	2.5
Metodoloxías baseadas en investigación	2	30	32
Lección maxistral	3	0	3
Aprendizaxe colaborativa	2.5	0	2.5
Traballo tutelado	5	30	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Metodoloxías baseadas en investigación	Mellora o procesamento da información en dominios específicos recorrendo a actividades de investigación científica.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atención nas sesións presenciais e tutorías
Aprendizaxe colaborativa	Coordinación do profesorado durante a actividade presencial
Metodoloxías baseadas en investigación	Atención nas sesións presenciais e tutorías

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Realización de traballos tutelados	100	A1	B1	C7	D1
			A2	B3	C10	D3
			A3	B4	C12	D4
			A4	B6	C13	D5
			A5	B7	C14	D7
				B8	C18	D10
						D11
						D13

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será preciso asistir ao 80% das horas de clase e entregar os traballos solicitados polo profesorado. O alumnado que cumpla coa asistencia indicada pero non entregue os traballos na convocatoria de maio poderá entregalos na de xuño.

O alumnado que non asista ao devandito 80% de horas de clase deberá realizar o exame da convocatoria de maio/xuño, que suporá o 100% da cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

PUJOL, R. M., **Didáctica de las ciencias en la educación primaria**, Síntesis, 2007

Bibliografía Complementaria

ARIAS, A.; ARIAS, D.; NAVAZA, V.; RIAL, D., **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, Consellería de Educación e Ordenación Universitari, 2009

PUJOLAS, P.; LAGO, J.R., **El programa CA/AC (Cooperar para Aprender / Aprender a Cooperar) para enseñar a aprender en equipo. Implementación del aprendizaje cooperativo en el aula**, Universidad de Vic, sen data

JORBA, J.; SANMARTÍ, N., **Enseñar, aprender y evaluar: un proceso de regulación continua**, MEC, 1996

PERALES, F. J.; CAÑAL, P., **Didáctica de las Ciencias Experimentales**, Marfil, 2000

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Novas tendencias na Educación ambiental/P02M178V01204

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Análise de experiencias interdisciplinares/P02M178V01102

Aplicación das TIC na innovación educativa/P02M178V01106

Deseño de proxectos interdisciplinares/P02M178V01103

O entorno como recurso educativo/P02M178V01101

Metodoloxía de investigación educativa/P02M178V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS**Novas tendencias na Educación ambiental**

Materia	Novas tendencias na Educación ambiental			
Código	P02M178V01204			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Varela Losada, María Mercedes			
Profesorado	Varela Losada, María Mercedes			
Correo-e	fccd.internacional@uvigo.es ; mercedesvarela@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo principal coñecer as novas tendencias no ámbito da educación ambiental para un desenvolvemento sustentable. Os contidos farán especial fincapé na fundamentación, deseño, posta en práctica e avaliación de propostas innovadoras na Educación Infantil e Primaria			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
A2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
A3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
A4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
A5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
B1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
B3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
B4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
B6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
B7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
C7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación
C10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas
C11	Coñecer, comprender e utilizar a linguaxe científica e aplicala correctamente nas distintas formas de expresión e comunicación
C13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinares específicos
C15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, fomentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
C18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de adaptación a situacións novas
D5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinares e interdisciplinares
D6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
D7	Comportarse con ética e responsabilidade social e medioambiental como docente e/ou investigador/a
D10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente

D11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D12	Capacidade para comunicarse por oral e por escrito en lingua galega

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer diferentes tipos de actividades para a alfabetización científico-ambiental e a súa integración nas estratexias de ensino	A1	B1	C7	D1
	A2	B3	C10	D2
	A3	B6	C13	D5
	A4	B7	C15	D6
	A5			D7
				D10
				D11
				D12
Analizar e valorar proxectos de innovación, e deseñar propostas específicas para o ensino de tópicos científico concretos	A1	B1	C7	D1
	A2	B3	C10	D2
	A3	B4	C11	D6
	A4	B6	C13	D7
	A5	B8	C15	D10
			C18	D11
				D12
Desenvolver investigacións e propostas innovadoras en Educación Ambiental e científica, e deseñar intervencións educativas para a sustentabilidade en Educación Infantil e Primaria	A1	B1	C7	D1
	A2	B7	C10	D2
	A3	B8	C11	D5
	A4		C18	D6
	A5			D7
				D10
				D11
				D12

Contidos

Tema

As novas tendencias na Didáctica das Ciencias experimentais para o deseño de recursos destinados á Educación ambiental en Educación Infantil e Primaria

Tendencias actuais na innovación e investigación en Educación Ambiental e a Sustentabilidade desde a Didáctica das Ciencias Experimentais. Propostas innovadoras de intervención educativa

A Educación Ambiental e o Desenvolvemento Sustentable en Educación Infantil e Primaria desde a Didáctica das Ciencias experimentais

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Aprendizaxe colaborativa	3	0	3
Lección maxistral	2	0	2
Traballo tutelado	3	30	33
Prácticas autónomas a través de TIC	3	30	33
Actividades introdutorias	2	0	2
Outras	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Tarefas desenvolvidas dentro e fóra da aula utilizando os principios da aprendizaxe cooperativa
Lección maxistral	Actividades expositivas do profesorado sobre os ámbitos temáticos da materia. Elaboración e exposición de presentacións-resumen sobre os traballos realizados na materia polo alumnado
Traballo tutelado	Actividades e tarefas desenvolvidas na aula de forma grupal participativa e tuteladas polo profesorado

Prácticas autónomas a través de TIC Análise de fontes documentais de forma grupal participativa e desenvolvemento de proxectos integrados e relacionados coa Educación Ambiental no marco da Educación primaria e infantil, Actividades introductorias Actividades de introdución dos ámbitos temáticos da materia con detección de ideas previas

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Actividades introductorias	Atención personalizada en pequeno grupo para o desenvolvemento de actividades introductorias
Aprendizaxe colaborativa	Atención personalizada en pequeno grupo para o desenvolvemento de tarefas colaborativas
Lección maxistral	Atención personalizada (individual e en pequeno grupo) para a elaboración e exposición de presentacións-resumen sobre os traballos realizados na materia polo alumnado, así como nas dúbidas que poidan xurdir nas actividades expositivas do profesorado
Traballo tutelado	Atención personalizada (individual e en pequeno grupo) para a elaboración de actividades e tarefas desenvolvidas na aula de forma grupal participativa
Prácticas autónomas a través de TIC	Atención personalizada (individual e en pequeno grupo) para a elaboración análise documental e o desenvolvemento de proxectos integrados e relacionados coa Educación Ambiental no marco da Educación primaria e infantil, onde se fomenta a actividade autónoma do alumnado
Probas	Descrición
Outras	Atención personalizada individual para a realización de probas de avaliación mixtas

Avaliación		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
	Descrición					
Traballo tutelado	Avaliación continua e global do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos mostrados a través dos traballos de aula	80	A1	B1	C7	D1
			A2	B3	C10	D2
			A3	B4	C11	D5
			A4	B6	C13	D6
			A5	B7	C15	D7
				B8	C18	D10
						D11
						D12
Outras	Probas mixtas de avaliación	20	A1	B1	C7	D1
			A2	B3	C10	D2
			A3	B4	C11	D5
			A4	B6	C13	D6
			A5	B7	C15	D7
				B8	C18	D10
						D11
						D12

Outros comentarios sobre a Avaliación

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na páxina <http://dides.webs.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ludevid, M., **Un vivir distinto**, 1ª, Nivola, 2003

Mogensen, F., Mayer, M., Breiting, S. y Varga, A., **Educación para el desarrollo sostenible: tendencias, divergencias y criterios de calidad**, 1ª, Graò, 2009

Novo, M., **El desarrollo sostenible**, 1ª, Pearson, 2006

Pujol, R.; Vilches A.; Gil, D., **La sostenibilidad un compromiso de la escuela**, 1ª, Graò, 2006

Pujol, R., **Didáctica de las ciencias en la educación primaria**, 2ª, Síntesis, 2007

Bibliografía Complementaria

Álvarez, P. y Vega P., **Actitudes ambientales y conductas sostenibles. Implicaciones para la educación ambiental**,

Martínez Castillo, R., **La importancia de la educación ambiental ante la problemática actual**,

Wals, A. E., Brody, M., Dillon, J., & Stevenson, R. B., **Convergence between science and environmental education**,

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Investigación e innovación en Didáctica das Ciencias Experimentais/P02M178V01203

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo por proxectos en Educación Física				
Materia	Traballo por proxectos en Educación Física			
Código	P02M178V01207			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Alonso Fernández, Diego			
Profesorado	Alonso Fernández, Diego			
Correo-e	diego_alonso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia pretende achegar a o alumnado a os contidos de o área de Educación Física e a o seu correcto deseño e planificación.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
A3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
A4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
A5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
B6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
C7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación
C8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
C10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas
C13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinarios específicos
C15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, formentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
C16	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar achegas para a investigación e a innovación no ámbito das Didácticas Específicas
C17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinarios
C18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
D2	Capacidade de adaptación a situacións novas
D3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
D4	Traballar de xeito colaborativo
D5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinarios e interdisciplinarios
D6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
D8	Ser capaz de comunicarse cos seu compañeiros/as, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento
D10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Coñecer os fundamentos básicos de a aprendizaxe por proxectos.		C10	D10
Valorar a importancia de o traballo por proxectos como estratexia de mellora de a calidade educativa en o ámbito de a motricidad e a Educación Física en as etapas de Educación Infantil e Primaria.	A1	C17 C18	
Analizar a presenza de a motricidad e o xogo motor en o currículo de Educación Infantil e o de Educación Física en Educación Primaria e valorar as súas posibilidades para aplicar enfoques metodolóxicos baseados en a aprendizaxe proxectos en ambas etapas educativas.	B6 B8	C7	D6 D10
Coñecer e analizar críticamente experiencias de aprendizaxe por proxectos a través de a motricidad en Educación Infantil e Educación Primaria.	A3 A5	C13 C15	D8
Deseñar, xustificar, organizar e avaliar proxectos aplicados a o ámbito de a motricidad e a Educación Física en as etapas de Educación Infantil e Primaria.	A4	C8 C16	D2 D3 D4 D5

Contidos

Tema

Marco teórico da aprendizaxe por proxectos:	Marco histórico da aprendizaxe por proxectos, principais impulsores da aprendizaxe por proxectos, fundamentos teóricos básicos, elementos e fases a ter en conta para a aprendizaxe por proxectos, vantaxes e inconvenientes de traballar por proxectos.
O traballo por proxectos e o currículo de Educación Infantil e de Educación Física en Educación Primaria:	Análise de ambos currículos e propostas para traballar por proxectos en esta área en o ámbito escolar. Currículo integrado e Educación Física.
A aprendizaxe por proxectos integrando a motricidad en Educación Infantil e en Educación Física en Educación Primaria:	Presentación, búsqueda e análise crítico de experiencias de aprendizaxe por proxectos en Educación Física.
Deseño de propostas de aprendizaxe por proxectos a través da motricidad en Educación Infantil e en Educación Física en Educación Primaria en contextos escolares e non escolares:	Deseño e xustificación de propostas de aprendizaxe por proxectos a través de contidos motrices en Educación Infantil e en Educación Física en Educación Primaria e para outros contextos no escolares.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	2	3
Metodoloxías baseadas en investigación	1	6	7
Aprendizaxe colaborativa	3	20	23
Foros de discusión	2	5	7
Presentación	3	5	8
Outros	1	2	3
Lección maxistral	2	0	2
Traballo tutelado	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Coñecer as competencias, intereses e motivacións que posúe o alumnado.
Metodoloxías baseadas en investigación	Utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos relevantes.
Aprendizaxe colaborativa	Organización de a clase en pequenos grupos en os que o alumnado traballa conjuntamente en a resolución de tarefas asignadas.
Foros de discusión	Os membros de un grupo discuten de forma libre, informal e espontánea sobre un tema.
Presentación	Exposición verbal a través de a que o alumnado e profesorado interactúan.
Outros	
Lección maxistral	Exposición oral complementada con o uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas a os estudantes, con a finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Traballo tutelado	Aprendizaxe autónoma baixo tutela de o profesorado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	organización de a clase en pequenos grupos en os que o alumnado traballa conjuntamente en a resolución de tarefas asignadas
Traballo tutelado	aprendizaxe autónoma baixo tutela de o profesorado.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Aprendizaxe colaborativa	Traballo en pequenos grupos.	20	
Presentación	Presentación e defensa de a proposta.	30	
Outros	Exámen teórico - práctico	20	
Traballo tutelado	Elaboración de un traballo grupal.	30	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado debe superar as diferentes probas para superar a materia.

De non ter superada a materia en a primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán evaluadas en a o convocatoria de xullo.

As datas oficiais de exame pódense consultar en a web de a facultade en a páxina: <http://dides.webs.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

CONTRERAS, O; GUTIÉRREZ, D. (COORDS), **El aprendizaje basado en proyectos en Educación Física**, Inde, 2017

Bibliografía Complementaria

MONGUILLOT, M. y cols., **Play the Game: gamificación y hábitos saludables en educación física**, 119(1), 2015

GONZÁLEZ ARÉVALO, C.; MONGUILLOT, M.; ZURITA, C., **Una educación física para la vida: Recursos prácticos para un aprendizaje funcional.**, Paidotribo, 2014

GARCÍA, R., **Enseñar y aprender en educación infantil a través de proyectos**, Universidad de Cantabria, 2013

VERGARA, J.J., **Aprendo porque quiero. El aprendizaje basado en proyectos (ABP) paso a paso.**, SM, 2015

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Investigación e innovación en Didáctica da expresión corporal**

Materia	Investigación e innovación en Didáctica da expresión corporal			
Código	P02M178V01208			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Rey Eiras, Ezequiel			
Profesorado	Barcala Furelos, Roberto Jesús Rey Eiras, Ezequiel			
Correo-e	zequirey@uvigo.es			
Web	http://dides.webs.uvigo.es/gl/			
Descrición xeral	Na materia Investigación e innovación en Didáctica da expresión corporal analizaremos os paradigmas de investigación máis relevantes en Educación Física en Educación Infantil e Primaria.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
A4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
A5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
B5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras
B6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
C5	Adquirir unha formación metodolóxica para realizar investigacións educativas
C7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación
C8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
C10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas
C12	Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas
C13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinarios específicos
C14	Coñecer diferentes tipos de metodoloxía que se empregan na investigación educativa considerando a súa pertinencia para a resolución de problemas concretos
C15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, formentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
C16	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar achegas para a investigación e a innovación no ámbito das Didácticas Específicas
D2	Capacidade de adaptación a situacións novas
D3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
D4	Traballar de xeito colaborativo
D6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
D8	Ser capaz de comunicarse cos seus compañeiros/as, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento
D10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente
D11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer e analizar críticamente propostas de investigación e innovación na área de Educación Física en Educación Infantil e Primaria	A1	B6	C5	D2
	A4	B8	C7	D3
	A5		C8	D4
			C10	D6
			C12	D8
			C13	D10
			C14	D11
			C15	
			C16	
Coñecer e ser capaz de deseñar proxectos de investigación educativa enfocados no ámbito da Educación Física	A1	B5	C5	D2
	A4	B6	C7	D3
	A5	B8	C8	D4
			C10	D6
			C12	D8
			C13	D10
			C14	D11
			C15	
			C16	
Deseñar, xustificar, organizar e avaliar propostas para a transformación e a innovación no ámbito da Educación Física de Educación Infantil e Primaria	A1	B5	C5	D2
	A4	B6	C7	D3
	A5	B8	C8	D4
			C10	D6
			C12	D8
			C13	D10
			C14	D11
			C15	
			C16	
Valorar a importancia da investigación e a innovación como estratexias para mellorar a calidade educativa na área de Educación Física	A1	B5	C5	D2
	A4	B6	C7	D3
	A5	B8	C8	D4
			C10	D6
			C12	D8
			C13	D10
			C14	D11
			C15	
			C16	
Desenvolver recursos comunicativos para transmitir ideas e proxectos en Educación Física, empregando si é preciso recursos tecnolóxicos de apoio	A1	B5	C5	D2
	A4	B6	C7	D3
	A5	B8	C8	D4
			C14	D6
			C15	D8
			C16	D10
				D11

Contidos

Tema	
Investigación en Educación Física (EF)	Liñas de investigación en EF Problemas e limitacións da investigación en EF Investigación-acción Deseño de proxectos de investigación Investigación en EF Recursos para a búsqueda
Innovación en EF	Centros de interese da innovación en EF Referencias para clasificar iniciativas de innovación en EF Recursos para a búsqueda de innovacións
Proxectos de innovación en EF	Boas prácticas Deseño e xustificación de proxectos de innovación en EF para Educación Infantil e Primaria

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	2.2	50	52.2
Aprendizaxe colaborativa	2.7	0	2.7
Debate	2.7	0	2.7

Presentación	2.7	0	2.7
Foros de discusión	0	10	10
Metodoloxías baseadas en investigación	2.2	0	2.2
Lección maxistral	2.5	0	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Traballos dos estudantes a partir dun tema concreto relacionado cos contidos prácticos da materia.
Aprendizaxe colaborativa	Procedemento de ensino mediante a organización da clase en pequenos grupos para traballar de forma coordinada e desenvolver tarefas académicas.
Debate	Charla aberta entre grupos de estudantes centrada nun tema dos contidos da materia.
Presentación	Exposición por parte dos estudantes sobre contidos da materia.
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nun contorno virtual para debatir sobre temas relacionados co ámbito académico.
Metodoloxías baseadas en investigación	Exposición previa de aspectos introductorios, fundamentais ou básicos da materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos aspectos máis importantes de cada tema, explicando conceptos, clasificacións, técnicas, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Traballos do alumnado a partir dun tema concreto relacionado cos contidos prácticos da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Traballos do alumnado a partir dun tema concreto relacionado cos contidos prácticos da materia.	30	A1 A4 A5	B5 B6 B8	C5 C7 C8 C10 C12 C13 C14 C15 C16	D2 D3 D4 D6 D8 D10 D11
Aprendizaxe colaborativa	Traballo en aula en pequenos grupos para desenvolver de forma coordinada tarefas académicas	20	A1 A4 A5	B5 B6 B8	C5 C7 C8 C10 C12 C13 C14 C15 C16	D2 D3 D4 D6 D8 D10 D11
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes centrada nun tema ou temas dos contidos da materia.	10	A1 A4 A5	B5 B6 B8	C5 C7 C8 C10 C12 C13 C14 C15 C16	D2 D3 D4 D6 D8 D10 D11
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente sobre un dos contidos da materia	10	A1 A4 A5	B5 B6 B8	C5 C7 C8 C10 C12 C13 C14 C15 C16	D2 D3 D4 D6 D8 D10 D11

Foros de discusión	Debate desenvolvido nun contorno virtual sobre temas relativos o ámbito académico	10	A1 A4 A5	B5 B6 B8	C5 C7 C8 C10 C12 C13 C14 C15 C16	D2 D3 D4 D6 D8 D10 D11
Lección maxistral	Exame dos contidos da materia	20	A1 A4 A5	B5 B6 B8	C5 C7 C8 C10 C12 C13 C14 C15 C16	D2 D3 D4 D6 D8 D10 D11

Outros comentarios sobre a Avaliación

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na páxina <http://dides.webs.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Graham, G., Holt-Hale, S.A., Parker, M., **Children moving: A reflective approach to teaching physical education with movement analysis wheel**, McGraw Hill., 2012

Gallahue, D.L., Ozmun, J.C., Goodway, J., **Understanding motor development: Infants, children, adolescents, adults**, 6th, McGraw Hill, 2006

Department of Education, Victoria, **Fundamental motor skills: A manual for classroom teachers**, 1996

Gallahue, D.L., Donnelly F.C., **Developmental physical education for all children**, Human Kinetics, 2007

Ulrich, D.A., **TGMD 2 Test of gross motor development examiner's manual**, PRO-ED, 2000

Hulteen, R.M., Morgan, P.J., Barnett, L.M., Stodden, D.F., Lubans, D.R., **Development of Foundational Movement Skills: A Conceptual Model for Physical Activity Across the Lifespan**, 10.1007/s40279-018-0892-6, 2018

Giblin, S., Collins, D., Button, C., **Physical Literacy: Importance, Assessment and Future Directions**, 44(9), 1177-1184, 2014

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Análise de experiencias interdisciplinares/P02M178V01102

Aplicación das TIC na innovación educativa/P02M178V01106

Deseño de proxectos interdisciplinares/P02M178V01103

O entorno como recurso educativo/P02M178V01101

Metodoloxía de investigación educativa/P02M178V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS**Investigación e innovación en educación musical**

Materia	Investigación e innovación en educación musical			
Código	P02M178V01209			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Lucato , Marco			
Profesorado	Costa Vázquez, Luís Lucato , Marco			
Correo-e	mlucato@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)La materia pretende proporcionar por una parte unos conocimientos básicos para la aproximación al campo de la investigación en los espacios educativos, mediante el conocimiento tanto de la epistemología de la investigación, como de las principales líneas de investigación en la agenda educativas actuales. Por la otra proporcionará una aproximación a experiencias educativas en música con la finalidad de crear en el alumnado una conciencia flexible y crítica con los modelos de estas enseñanzas.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
A2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
A4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
A5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
B1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
B3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
B6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
B7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
C1	Coñecer as bases teóricas do traballo interdisciplinario e identificar os seus centros de interese en contextos escolares e non escolares
C2	Identificar e analizar criticamente propostas interdisciplinares no ámbito educativo
C5	Adquirir unha formación metodolóxica para realizar investigacións educativas
C6	Establecer os descritores xerais que caracterizan unha investigación: seleccionar, elaborar, tratar e interpretar os datos, e presentar os resultados de acordo cos propósitos da investigación
C7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación
C8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
C10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas
C11	Coñecer, comprender e utilizar a linguaxe científica e aplicala correctamente nas distintas formas de expresión e comunicación
C14	Coñecer diferentes tipos de metodoloxía que se empregan na investigación educativa considerando a súa pertinencia para a resolución de problemas concretos
C16	Diseñar, xustificar, organizar e avaliar achegas para a investigación e a innovación no ámbito das Didácticas Específicas

C18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de adaptación a situacións novas
D3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
D4	Traballar de xeito colaborativo
D5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinarios e interdisciplinarios
D6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
D8	Ser capaz de comunicarse cos seus compañeiros/as, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento
D10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Explorar contextos que permitan abordar las distintas metodoloxía del áreas de música y didáctica da expresión musical.	A1	B1	C1	D1
	A2	B3	C2	D2
	A4	B6	C5	D3
	A5	B7	C6	D4
			C7	D5
			C8	D6
			C10	D8
			C11	D10
			C14	
			C16	
			C18	

Nova

Contidos

Tema	
1- Aspectos generales de la investigación educativa.	1.1. Metodos y herramientas para la investigación en educación 1.2. Experiencias en investigación educativa. 2.1. Estrategias y metodoloxías en la educación musical 2.2. Diferentes enfoques prácticos.
2- Investigación en educación musical.	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	3	12	15
Obradoiro	3	12	15
Traballos de aula	3	0	3
Lección maxistral	8	32	40
Cartafol/dossier	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	(*)Sesión de traballo con todo el alumnado con todo el alumnado para el desarrollo y posta en común de conceptos.
Obradoiro	(*)Creación de material para la docencia de música en primaria e infantil
Traballos de aula	(*)Elaboración de traballos.
Lección maxistral	(*)Exposición teóricas de los conceptos de la materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	
Seminario	
Obradoiro	
Probas	Descrición
Cartafol/dossier	

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	(*)ver metodoloxía	25	A1	B1	C1	D1
			A2	B3	C2	D2
			A4	B6	C5	D3
			A5	B7	C6	D4
					C7	D5
					C8	D6
					C10	D8
					C11	D10
					C14	
					C16	
					C18	
Obradoiro	(*)ver metodoloxía	25	A1	B1	C1	D1
			A2	B3	C2	D2
			A4	B6	C5	D3
			A5	B7	C6	D4
					C7	D5
					C8	D6
					C10	D8
					C11	D10
					C14	
					C16	
					C18	
Lección maxistral(*)ver metodoloxía	25	A1	B1	C1	D1	
			A2	B3	C2	D2
			A4	B6	C5	D3
			A5	B7	C6	D4
					C7	D5
					C8	D6
					C10	D8
					C11	D10
					C14	
					C16	
					C18	
Cartafol/dossier (*)ver metodoloxía	25	A1	B1	C1	D1	
			A2	B3	C2	D2
			A4	B6	C5	D3
			A5	B7	C6	D4
					C7	D5
					C8	D6
					C10	D8
					C11	D10
					C14	
					C16	
					C18	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnos que se presentan con Suspenso:- Entrega de los trabajos realizados durante lo curso

- Demostrar saber leer cantando una canción infantil a primera vista-Demostrar conocer el método **Kodaly aplicado al cuantoNo se volverán a examinar los contenidos ya aprobados.

Las fechas oficiales de los exámenes se pueden consultar en la web de la facultad en el link:<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/examenes>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Marín, Ricardo, **Investigación en educación artística**, Uni. Granada, 2005

Pascual Mejía, Pilar, **Didáctica de la música**, Pearson-Prentice Hall, 2005

Bibliografía Complementaria

Pascual Mejía, Pilar, **Didáctica de la música - Infantil**, Pearson-Prentice Hall, 2005

Albert, M^aJosé, **La investigación educativa: claves teórica**, McGraw Hill, 2009

Latorre, Antonio, **La investigación- acción: conocer y cambiar la práctica educativa**, Grao., 2004

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Expresión musical y nuevas tecnologías. Estrategias didácticas**

Materia	Expresión musical y nuevas tecnologías. Estrategias didácticas			
Código	P02M178V01210			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil y Primaria			
Descriptores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua de impartición	Castellano			
Departamento				
Coordinador/a	García Pintos, Isidro			
Profesorado	García Fernández, Andrea García Pintos, Isidro			
Correo-e	isidrogarcia@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral				

Competencias

Código	
A1	Poseer y comprender conocimientos que aporten una base u oportunidad de ser originales en el desarrollo y/o aplicación de ideas, a menudo en un contexto de investigación
A2	Que el estudiantado sepa aplicar los conocimientos adquiridos y su capacidad de resolución de problemas en entornos nuevos o poco conocidos dentro de contextos más amplios (o multidisciplinares) relacionados con su área de estudio
A3	Que el estudiantado sea capaz de integrar conocimientos y enfrentarse a la complejidad de formular juicios a partir de una información que, siendo incompleta o limitada, incluya reflexiones sobre las responsabilidades sociales y éticas vinculadas a la aplicación de sus conocimientos y juicios
A4	Que el estudiantado sepa comunicar sus conclusiones y los conocimientos y razones últimas que las sustentan a públicos especializados y no especializados de un modo claro y sin ambigüedades
A5	Que el estudiantado posea las habilidades de aprendizaje que les permita continuar estudiando de un modo que habrá de ser en gran medida autodirigido o autónomo
B1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, en las lenguas oficiales de la comunidad autónoma
B3	Utilizar las herramientas básicas de las tecnologías de la información y las comunicaciones (TIC) necesarias para el ejercicio de su profesión y para el aprendizaje a lo largo de su vida
B4	Desarrollarse para el ejercicio de una ciudadanía abierta, culta, crítica, comprometida, democrática y solidaria, capaz de analizar la realidad, diagnosticar problemas, formular e implantar soluciones basadas en el conocimiento y orientadas al bien común
B6	Valorar críticamente el conocimiento, la tecnología y la información disponible para resolver los problemas con los que deben enfrentarse
B7	Asumir como profesional y ciudadano la importancia del aprendizaje a lo largo de la vida
B8	Valorar la importancia que tiene la investigación, la innovación y el desarrollo tecnológico en el avance socioeconómico y cultural de la sociedad
C1	Conocer las bases teóricas del trabajo interdisciplinar e identificar sus centros de interés en contextos escolares y no escolares
C3	Diseñar, justificar, organizar y evaluar de forma sistemática propuestas interdisciplinares en distintos contextos educativos
C7	Capacidad de aplicar conocimientos teóricos relativos a las Didácticas Específicas, tanto a la investigación como a la innovación y la evaluación
C9	Ensayar y evaluar planteamientos de enseñanza disciplinares o interdisciplinares en contextos educativos reales, y promover propuestas de mejora en relación con los resultados obtenidos
C11	Conocer, comprender y utilizar el lenguaje científico y aplicarlo correctamente en las distintas formas de expresión y comunicación
C17	Seleccionar, adaptar y aplicar materiales y recursos TIC y de otra índole, para mejorar la enseñanza y aprendizaje de las diferentes ámbitos disciplinares

D1	Capacidad de análisis y síntesis
D2	Capacidad de adaptación a situaciones nuevas
D3	Trabajar de forma autónoma y con iniciativa
D4	Trabajar de forma colaborativa
D6	Capacidad de innovar (creatividad) dentro de contextos educativos escolares y no escolares
D10	Tener capacidad para actualizar los conocimientos, metodologías y estrategias en la práctica docente
D11	Capacidad para comprender el significado y aplicación de la perspectiva de género en los distintos ámbitos de conocimiento y en la práctica profesional con el objetivo de alcanzar una sociedad más justa e igualitaria
D13	Sostenibilidad y compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable y eficiente de los recursos

Resultados de aprendizaje

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Conocer los principales criterios de selección y de secuenciación del material didáctico musical.	A2 A3	B8 C9 C11 C17	D1 D3 D6 D10	
Emplear las TIC y las nuevas tecnologías aplicadas a la música como herramientas educativas interdisciplinares.	A1 A5	B3 B6 B8	C7 C17	D2 D6 D10
Diseñar unidades didácticas y trabajos por proyectos empleando recursos sonoros innovadores.	A3 A4	B1 B3 B4 B6 B7	C3 C9 C17	D2 D4 D6 D10 D11 D13
Valorar la importancia de la expresión musical en el contexto global del desarrollo intelectual y personal del alumnado de Educación Infantil y Primaria, considerando su contribución a aspectos como la multiculturalidad, la sostenibilidad, la inclusión social y las relaciones de género.	A1 A2	B3 B4 B6 B7 B8	C1 C7 C11	D2 D4 D11 D13

Contenidos

Tema	
Análisis y secuenciación de los contenidos propios de la expresión musical	Los contenidos de expresión musical. El currículo de expresión musical.
La expresión musical como recurso didáctico interdisciplinar.	Estrategias didácticas. El aula de música actual. La interdisciplinaridad desde la expresión musical.
Las nuevas tecnologías de la información y de la comunicación en el ámbito educativo.	Exploración y creación de recursos para la aplicación en el aula desde la perspectiva del docente y del alumnado. Las nuevas tecnologías en el aula de música actual.
Aplicaciones informáticas específicas dirigidas a la expresión musical. Su empleo en el diseño de unidades didácticas y de trabajos por proyectos.	Aplicaciones para trabajar la educación auditiva, el ritmo, la melodía, la lectura-escritura musical, la entonación, dictados... Conocimiento de los recursos disponibles en la red en relación con la expresión musical y las nuevas tecnologías.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	1	0	1
Lección magistral	3	0	3
Trabajos de aula	2	2	4
Talleres	3	27	30
Resolución de problemas	0	3	3
Prácticas en aulas de informática	6	18	24
Trabajo	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

Descrición

Actividades introductorias	Actividades que se llevan a cabo antes de iniciar cualquier proceso de enseñanza-aprendizaje con el fin de conocer las competencias, intereses y/o motivaciones que posee el alumnado para el logro de los objetivos que se quieren conseguir vinculados a un programa formativo. Con eso se pretende obtener información relevante que permita articular la docencia para favorecer aprendizajes eficaces y significativos, basados en los conocimientos previos del alumnado.
Lección magistral	Exposición oral complementada con el uso de medios audiovisuales y la introducción de algunas preguntas dirigidas a los estudiantes, con la finalidad de transmitir conocimientos y facilitar el aprendizaje.
Trabajos de aula	Trabajos y tareas que los alumnos y alumnas llevan a cabo fundamentalmente en el aula para ahondar de una manera más práctica en la materia.
Talleres	Modo formativo orientado a la aplicación del aprendizaje en la que se pueden combinar varias metodologías / pruebas (exposiciones, simulaciones, debates, resolución de problemas, prácticas guiadas, etc.) a través del cual los alumnos desarrollan tareas eminentemente prácticas sobre un tema específico, con el apoyo y supervisión del profesorado.
Resolución de problemas	Técnica mediante la cual tiene que resolverse una situación problemática específica, basada en el conocimiento en que se trabajó, que puede tener más de una solución posible.
Prácticas en aulas de informática	Metodología que permite a los alumnos aprender de forma eficaz, a través de actividades prácticas (demostraciones, simulaciones, etc.) de la teoría de un campo de conocimiento, a través del uso de tecnologías de la información y las comunicaciones. Las TIC suponen un excelente soporte y canal para el tratamiento de la información y aplicación práctica del conocimiento, facilitando el aprendizaje y el desarrollo de habilidades por parte del alumnado.

Atención personalizada

Metodologías	Descripción
Resolución de problemas	El profesorado atenderá las dudas del alumnado de manera individualizada en el horario de tutorías.

Evaluación

	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaje
Talleres	(*)Modo formativo orientado á aplicación da aprendizaxe na que se poden combinar varias metodoloxías / probas (exposicións, simulacións, debates, resolución de problemas, prácticas guiadas, etc.) a través do cal os alumnos desenvolven tarefas eminentemente prácticas sobre un tema específico, co apoio e supervisión do profesorado.	40	A1 B1 C1 D1 A2 B3 C3 D4 A3 B4 C7 A4 C9 A5 C11
Prácticas en aulas de informática	(*)Metodoloxía que permite aos alumnos aprender de forma eficaz, a través de actividades prácticas (demostracións, simulacións, etc.) da teoría dun campo de coñecemento, a través do uso de tecnoloxías da información e as comunicacións. As TIC supoñen un excelente soporte e canle para o tratamento da información e aplicación práctica do coñecemento, facilitando a aprendizaxe eo desenvolvemento de habilidades por parte do alumnado.	30	A2 B1 C3 D3 B3 C7 D6 B6 C9 D10 B8 C11 C17
Trabajo	(*)Elaboración dun traballo proposto polo profesor ou profesora e que versará sobre os contidos da materia.	30	A1 B1 C1 D1 A3 B7 C3 D2 A5 B8 C7 D3 C9 D6 C11 D10 C17 D11 D13

Outros comentarios sobre a Avaliación

El alumnado que no asista a las clases o que no consiga la asistencia mínima para ser evaluado como alumnado presencial, deberá ponerse en contacto con el profesorado de la materia, quien le indicará las tareas que debe realizar para superar la misma. Estas tareas consistirán fundamentalmente en entregar los trabajos y prácticas no realizadas además de otros que muestren la consecución de las competencias asociadas a los contenidos de la materia.

Fuentes de información

Bibliografía Básica

- Jame Day, **Apps para músicos**, 1ª Edición, Redbook ediciones, 2018
- Luis Torres Otero, **Las TIC en el aula de música. Bases Metodológicas y posibilidades prácticas**, 1ª Edición, Editorial MAD: Psicoeduca. Eduforma, 2010
- Elizabeth C. Axford, **Music Apps for Musicians and Music Teachers**, Rowman & Littlefield Publishers, 2015
- Andrew R. Brown, **Music Technology and Education: Amplifying Musicality**, 2ª Edición, Rutledge, 2014

Andrew King, Evangelos Himonides & S. Alex Ruthmann, **The Routledge Companion to Music, Technology, and Education**, 1ª Edición, Rutledge, 2016

S. Alex Ruthmann & Roger Mantie, **The Oxford Handbook of Technology and Music Education**, 1ª Edición, Oxford University Press, 2017

Gary E. McPherson & Graham F. Welch, **Creativities, Technologies, and Media in Music Learning and Teaching: An Oxford Handbook of Music Education. Volume 5**, 5ª Edición, Oxford University Press, 2018

Oswaldo Lorenzo Quiles, Ricardo N. López León & Oleana S. Latorre Rodríguez, **Maestros de educación musical: contexto profesional**, 1ª Edición, Aljibe Ediciones, 2016

Maravillas Díaz & Andrea Giráldez (coords.), **Aportaciones teóricas y metodológicas a la educación musical. Una selección de autores relevantes**, 1ª Edición, Editorial Graó, 2007

Bibliografía Complementaria

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Investigación e innovación en educación musical/P02M178V01209

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Investigación e innovación en educación musical/P02M178V01209

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Aplicación de las TIC en la innovación educativa/P02M178V01106

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Investigación e innovación en didáctica das artes visuais				
Materia	Investigación e innovación en didáctica das artes visuais			
Código	P02M178V01211			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Paz García, Maria Begoña			
Profesorado	Paz García, Maria Begoña Varela Casal, Cristina			
Correo-e	begpaz@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	El conocimiento de metodologías basadas en artes permitirá la actualización del futuro profesorado para la aplicación de estrategias innovadoras en la educación plástica y visual en la enseñanza de Infantil y Primaria. Se empleará una metodología participativa y experimental, favoreciendo la reflexión sobre los procesos educativos en arte (contenidos, estrategias y actividades) para elaborar un proyecto de intervención educativa innovador.			

Competencias

Código

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Contidos

Tema	
Liñas contemporáneas de investigación e innovación en didáctica de as artes visuais	Definición, temáticas, estrutura, problemas e tarefas
Proxectos artísticos de investigación e innovación docente na didáctica das artes visuales	Contextos contemporáneos: museos, galerías de arte...
A investigación Educativa baseada en Artes en Infantil Primaria e Secundaria	Coñecementos e experiencias derivadas de as artes visuales con concepcións e prácticas relacionadas con a educación escolar. Utilización de procedementos artísticos (visuales, performativos...) para dar conta de os fenómenos e experiencias a as que se dirixe o estudo.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	4.7	7.7	12.4
Lección maxistral	5.8	0	5.8
Aprendizaxe colaborativa	4.7	7.7	12.4
Obradoiro	5.8	0	5.8
Metodoloxías baseadas en investigación	0	38.6	38.6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O/a estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do/a profesor/a. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do/a estudante.

Lección maxistral	Exposición por parte do/a profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de un traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensinanza que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneo onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar no seu propio aprendizaxe.
Obradoiro	Actividade enfocada a la adquisición de coñecementos procedimentais, habilidades manipulativas e instrumentais sobre una temática concreta, con la asistencia específica por parte del profesor/a en las actividades individuales y/o en grupo que desarrollen los/las estudiantes.
Metodoloxías baseadas en investigación	Mellora o procesamento de a información en dominios específicos recorrendo a actividades de investigación científica.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Metodoloxías baseadas en investigación	Orientarase ao alumnado no proceso de búsqueda de fontes de información
Traballo tutelado	Farase un seguimento a través das tutorías
Aprendizaxe colaborativa	Farase un seguimento nas sesións de obradoiro a través das tutorías
Obradoiro	Orientación durante o traballo en aula

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	O/a estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resúmenes de lecturas, conferencias etc.	20	
Lección maxistral	Exposición por parte do/a profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudio, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver	15	
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensinanza que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar en seu aprendizaxe.	30	
Obradoiro	Actividade enfocada á adquisición de coñecementos procedimentais, habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do/a profesor/a ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os/as estudantes.	15	
Metodoloxías baseadas en investigación	Mellora o procesamento de a información en dominios específicos recorrendo a actividades de investigación científica.	20	

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas oficiais de os exames pódense consultar en a web de a facultade en a páxina <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

A avaliación será continua e sumativa ao final de o período lectivo.

As horas presenciais teñen que cumprirse xa que as técnicas educativas que se aplicarán en o aula, é imprescindible que o/a alumno/participa en o seu proceso e o/a profesor/a oriente e acompañe.

De non ter superada a materia en a primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán evaluadas en a convocatoria de xullo.

CONVOCATORIA DE XULLO

Presentaranse os/as alumnos/as que, asistindo a clase non entregaron algunha documentación ou algún de os traballos para terminar en o período lectivo. Estes/as alumnos/teranas a oportunidade de completar a entrega en a convocatoria extraordinaria de xullo.

As persoas que non asistiron a a clase terán unha proba escrita de contidos teóricos e a entrega de un traballo a definir por o/a profesor/a. O/a alumno/deberaa contactar con o/a docente a través de as tutorías.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

D. Efland, A. Freedman, K., Stuhr, P., **La educación en el arte posmoderno**, 1ª ed., Paidós, 2003

Marín, R. (ed), **Educación en Investigación Artística**, 1ª ed., Universidad de Granada, 2005

Martines, L., Gutiérrez, R., Escaño, C. (coord.), **Nuevas propuestas de acción en educación**, 1ª ed., Universidad de Málaga, 2005

Hernández, F., **La investigación basada en las artes. Propuestas para repensar la investigación en educación**, 2008

Acaso, M., **Pedagogías invisibles: El espacio del aula como discurso (mayor)**, 1ª ed., Libros de la Catarata, 2012

Acaso, M., **Art Thinking: Cómo el arte puede transformar la educación**, 1ª ed., Paidós, 2017

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Procesos e estratexias en fotografía e arte contemporánea				
Materia	Procesos e estratexias en fotografía e arte contemporánea			
Código	P02M178V01212			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Ezquieta Llamas, Iciar			
Profesorado	Ezquieta Llamas, Iciar			
Correo-e	riadepontevedra@hotmail.com			
Web	http://fcced.uvigo.es/es/estudios/master-iideeip			
Descrición xeral	Novas formas e usos da imaxe fotográfica no marco contemporáneo das artes visuais. Procesos de comprensión, lectura e produción de imaxes. Plantexamentos educativos			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
A2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
A3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
A4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
A5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
B3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
B4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
B6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
C8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
C12	Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas
C13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinares específicos
C17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinares
D3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
D6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
D9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
D10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Experimental e vivenciar procesos de aprendizaxe artístico vinculados coa fotografía e a arte contemporánea en diferentes contextos.	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B4 B6 B8	C8 C12 C13 C17	D3 D6 D9 D10
Aprender estratexias de ensinanza baseada na sensibilidade estética. Aplicalas a proxectos didácticos en artes visuais.	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B4 B6 B8	C8 C12 C13 C17	D3 D6 D9 D10
Contextualizar, analizar e observar diferentes exemplos de procesos e estratexias artísticas vinculadas á ensinanza-aprendizaxe da fotografía e das artes visuais na contemporaneidade.	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B4 B6 B8	C8 C12 C13 C17	D3 D6 D9 D10

Contidos

Tema	
Procesos de aprendizaxe artístico vinculados coa fotografía e a arte contemporánea en contextos formais e non formais- en Educación Infantil e Primaria.	Fotografía e arte contemporánea en contextos formais e non-formais en Educación Infantil e Primaria.
Sensibilidade, estética e prácticas actuais na didáctica das artes visuais na contemporaneidade.	Prácticas actuais na didáctica das artes visuais na contemporaneidade
Estratexias de ensinanza-aprendizaxe para o desenvolvemento de procesos artísticos e educativos vinculados a proxectos artísticos e culturais	Estratexias de ensinanza-aprendizaxe: Procesos artísticos. Proxectos artísticos e culturais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	5.8	0	5.8
Traballo tutelado	4.7	7.7	12.4
Obradoiro	5.8	0	5.8
Metodoloxías baseadas en investigación	0	38.6	38.6
Aprendizaxe colaborativa	4.7	7.7	12.4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, así como as bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Traballo tutelado	O/a estudante, de xeito individual ou en grupo, elaborará un proxecto sobre a temática da materia.
Obradoiro	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos procedimentais, habilidades manipulativas e instrumentais sobre a planificación e os procesos creativos no ámbito da imaxe fotográfica.
Metodoloxías baseadas en investigación	Metodoloxía de traballo para a mellora do procesamento da información en dominios específicos, recorrendo a actividades de investigación científica. Memoria proxecto
Aprendizaxe colaborativa	Procedimentos de ensinanza que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar no seu propio aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O/a alumno/a poderá acudir ás correspondentes tutorías.
Obradoiro	O/a alumno/a poderá acudir ás correspondentes tutorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Actitude participativa e dialóxica, Exercicios e probas puntuais.	10	
Traballo tutelado	Desarrollo e adecuación á proposta do traballo plantexado.	40	

Obradoiro	Desarrollo de traballo de taller na aula, complemento de actividades do traballo proxecto	20
Metodoloxías baseadas en investigación	Memoria do traballo proxecto.	15
Aprendizaxe colaborativa	Actitude participativa e proceso de traballo colaborativo e de grupo.	15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Aqueles alumnos que non superen a materia deben presentarse á segunda convocatoria de Xullo.

Para información sobre as datas de avaliación consultar a web do mestrado:

<http://dides.webs.uvigo.es/gl/docencia/guias-docentes>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Barthes, Roland, **La cámara lúcida. notas sobre la fotografía**, 1ª ed, Paidós, 1997

Sontang, Susan, **Sobre la fotografía**, Edhasa, 1991

Berger, John, **Para entender la fotografía**, Gustavo Gili, 2005

Chevrier, Jean-François, **La fotografía entre las bellas artes y los medios de comunicación**, Gustavo Gili, 2007

Dussel, I. y Gutierrez, D, **Educación la mirada: políticas y pedagogías de la imagen**, Manantial, 2006

Acaso, María y Megías, Clara, **Art thinking. Cómo el Arte puede transformar la educación**, 1ª ed, Paidós, 2017

Porcher, Louis, **La Fotografía y sus usos pedagógicos**, Kapelus, 1977

Tausk, Petr, **Historia de la fotografía en el siglo XX : de la fotografía artística al periodismo gráfico**, Gustavo gili, 1978

Sougez, marie Loup, **Historia de la fotografía**, 6ª ed, Cátedra, 1996

Fontcuberta, Joan, **Fotografía: Conceptos y Procedimientos**, Gustavo Gili, 1990

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Investigación e innovación en didáctica da lingua e a literatura estranxeira (inglés/francés)**

Materia	Investigación e innovación en didáctica da lingua e a literatura estranxeira (inglés/francés)			
Código	P02M178V01213			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS 3	Sinale OP	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Francés Galego Inglés			
Departamento				
Coordinador/a	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Profesorado	Valcárcel Riveiro, Carlos			
Correo-e	carlos.valcarcel@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Revisión de metodoloxías innovadoras no ámbito da didáctica da lingua e literatura estranxeira (inglés/francés).			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
A2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
A3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
A4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
A5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
B2	Dominar a expresión e a comprensión de xeito oral e escrito dun idioma estranxeiro
B3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
B4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
B6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
B7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
C4	Desenvolver a competencia lingüística en lingua estranxeira orientada cara á docencia nas áreas específicas
C7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación
C8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
C10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas
C11	Coñecer, comprender e utilizar a linguaxe científica e aplicala correctamente nas distintas formas de expresión e comunicación
C12	Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas
C13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinares específicos
C14	Coñecer diferentes tipos de metodoloxía que se empregan na investigación educativa considerando a súa pertinencia para a resolución de problemas concretos

C15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, formentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
C16	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar achegas para a investigación e a innovación no ámbito das Didácticas Específicas
C17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinarios
C18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de adaptación a situacións novas
D4	Traballar de xeito colaborativo
D5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinarios e interdisciplinarios
D6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
D7	Comportarse con ética e responsabilidade social e medioambiental como docente e/ou investigador/a
D8	Ser capaz de comunicarse cos seu compañeiros/as, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento
D9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
D10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente
D11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D13	Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Valorar a importancia da innovación e a investigación como estratexias para mellorar a calidade educativa na área da lingua e a literatura estranxeira en Educación Infantil e Primaria.	A1	B3	C7	D1
	A3	B4	C10	D2
	A5	B6	C11	D6
		B7	C12	D7
		B8	C13	D8
			C14	D9
			C15	D10
			C17	D11
			C18	D13
Desenvolver os aspectos clave da formación inicial do profesorado de LLE.	A1	B2	C4	D1
	A2	B3	C7	D2
	A3	B4	C8	D4
	A4	B6	C10	D5
	A5	B7	C11	D6
		B8	C12	D7
			C13	D8
			C14	D9
			C15	D10
			C16	D11
			C17	D13
			C18	
Analizar criticamente o currículo de lingua e literatura estranxeira, as prácticas docentes e os materiais didácticos habituais.	A1	B6	C7	D1
	A3	B8	C12	D2
	A5		C13	D4
			C14	D5
			C15	D6
			C16	D8
			C17	D9
			C18	D10
Formular propostas de investigación e innovación educativa en contextos escolares e extraescolares na área obxecto de estudo.	A1	B2	C4	D1
	A2	B3	C7	D2
	A3	B4	C8	D4
	A4	B6	C10	D5
	A5	B7	C11	D6
		B8	C12	D7
			C13	D8
			C14	D9
			C15	D10
			C16	D11
			C17	D13
			C18	

Contidos	
Tema	
A investigación en educación lingüística e literaria en lingua estranxeira.	- Conceptualización, características e paradigmas. - Principais liñas e ámbitos de investigación.
Innovación nos procesos educativos en educación lingüística e literaria en lingua estranxeira nas etapas de Infantil e Primaria.	- Conceptos fundamentais en innovación educativa. - Modelos e tendencias. - Análises de prácticas efectivas. - Deseño de ferramentas e recursos de innovación.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo previo	2	2	4
Aprendizaxe baseado en proxectos	10	40	50
Actividades introdutorias	1	2	3
Cartafol/dossier	0	8	8
Presentación	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo previo	Ao inicio da actividade lectiva, o profesor presentará e comentará bibliografía e recursos en liña útiles para acadar os obxectivos da materia.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Ao longo do curso, o profesor proporá ao alumnado a realización do proxecto que se deberá preparar presentar na data do exame oficial. Todos os proxectos serán de carácter grupal e as instrucións para a súa realización serán facilitadas polo profesor na presentación da materia. Nas sesións presenciais, o profesor guiará o alumnado para a execución dos proxectos mediante a realización de actividades grupais e colaborativas.
Actividades introdutorias	Na primeira sesión, o profesor explicará os obxectivos, contidos, planificación e metodoloxía docente, avaliación e procedementos de atención personalizada.
Cartafol/dossier	Cada alumno creará un blog que constituirá o seu diario de clase. Para cada sesión, o alumnado deberá completar un modelo de ficha proposto polo profesor.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Cartafol/dossier	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Estudo previo	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.
Aprendizaxe baseado en proxectos	A atención personalizada realizarase de diferentes maneiras: 1. Durante o horario de titorías que o profesor detallará na sesión introdutoria do curso. O alumnado deberá fixar unha cita co profesor dentro deste horario e a través do correo electrónico. Nestas titorías o alumnado poderá resolver dúbidas, facer suxestións e reforzar co profesor aspectos prácticos da materia. O profesor non atenderá o alumnado sen cita previa ou fóra do horario establecido. 2. A través do grupo de traballo en liña. 3. A través de videoconferencia (previa cita) ou do correo electrónico.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Cartafol/dossier	O traballo desenvolvido individualmente por cada alumno no seu portfolio até o último día de aulas presenciais será avaliado polo profesor segundo unha grade facilitada ao inicio da actividade lectiva.	10	A1	B2	C4	D1
			A2	B3	C7	D2
			A3	B4	C8	D4
			A4	B6	C10	D5
			A5	B7	C11	D6
				B8	C12	D7
					C13	D8
					C14	D9
					C15	D10
					C16	D11
					C17	D13
					C18	
			A1	B2	C4	D1
			A2	B3	C7	D2
			A3	B4	C8	D4
			A4	B6	C10	D5
			A5	B7	C11	D6
				B8	C12	D7
					C13	D8
					C14	D9
					C15	D10
					C16	D11
					C17	D13
					C18	
Presentación	Na data oficial do exame, cada grupo presentará o seu proxecto en lingua inglesa ou francesa. Cada grupo disporá dun máximo de 20 minutos e as presentacións serán avaliadas mediante unha grade facilitada no inicio da actividade lectiva.	90	A1	B2	C4	D1
			A2	B3	C7	D2
			A3	B4	C8	D4
			A4	B6	C10	D5
			A5	B7	C11	D6
				B8	C12	D7
					C13	D8
					C14	D9
					C15	D10
					C16	D11
					C17	D13
					C18	

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas e os prazos das avaliacións estarán expostas desde o inicio do curso na web da materia e na web da facultade.

1. Avaliación en primeira convocatoria

1.a. Avaliación presencial

O alumnado deberá realizar e expor oralmente en grupo unha secuencia pedagóxica para traballar un aspecto do currículo da lingua estranxeira, así como completar a ficha de reflexión e avaliación de cada sesión presencial no seu portfolio. A nota final calcularase a partir da suma ponderada (proxecto e presentación 90%, portfolio 10%) das notas obtidas en cada parte.

1.b. Avaliación non presencial

O alumnado que non puiden ou non desexar vir á clase deberá solicitar ao profesor facer a avaliación non presencial ao longo das dúas primeiras semanas de aulas. A avaliación non presencial consistirá na realización dun exame escrito sobre o 100% dos contidos da materia. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro. Será puntuado de 0 a 10 en función dunha grade de avaliación establecida polo profesor. O exame contará cunha pregunta teórica e cun suposto práctico que o alumnado deberá resolver. O tipo de exame e a grade de avaliación que usará o profesor estarán dispoñíbeis na web da materia.

2. Avaliación en segunda convocatoria

O alumnado que non concorre a ningunha avaliación (presencial ou non presencial) en primeira convocatoria será avaliado como non presentado. O alumnado que concorre á segunda convocatoria deberá realizar un exame escrito sobre o 100% dos contidos da materia. O exame realizarase na data oficial fixada polo centro. Será puntuado de 0 a 10 en función dunha grade de avaliación establecida polo profesor. O exame contará cunha pregunta teórica e cun suposto práctico que o alumnado deberá resolver. En segunda convocatoria non se terá en conta o traballo realizado na primeira convocatoria.

3. Linguas de traballo

As linguas de traballo da materia serán o francés e o inglés. O profesor comunicárase co alumnado en todo momento, tanto por oral como por escrito, en lingua francesa ou inglesa. Sempre que o profesor non dea outras indicacións, alumnado poderá empregar calquera das linguas de traballo. Os enunciados dos exames estarán redactados en lingua francesa e inglesa, pero o alumnado poderá realizalo en calquera das dúas linguas.

3. Alumnado con necesidades educativas especiais (NEE)

O alumnado que presentar necesidades educativas especiais por dificultades específicas de aprendizaxe poderá ser obxecto dunha adaptación do sistema de avaliación. Esta adaptación, deseñada entre o profesor e o alumnado implicado, procurará

garantir o recurso a todos os medios necesarios para que o alumnado con NEE poida demostrar a consecución dos obxectivos da materia.

Fica prohibida a utilización do tradutor automático. O seu uso repetido nun proxecto ou nun exame poderá supor a invalidación dos mesmos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

CAMERON, L., **Teaching language to young learners**, Cambridge University Press, 2002

CUQ, J. P. / GRUCA, I., **Cours didactique du français langue étrangère et seconde**, 3, Presses Universitaires de Grenoble, 2017

LONG, M.H. / DOUGHTY, C.J., **The Handbook of Language Teaching**, Blackwell, 2009

PINTER A., **Teaching Young Language Learners**, Oxford University Press, 2017

VANTHIER H., **L'enseignement aux enfants en classe de langue**, Clé Internationale, 2009

Bibliografía Complementaria

COOK, V., **Second Language Learning and Language Teaching**, 4, Hodder, 2008

NUNAN, D., **Task-based language teaching**, Cambridge University Press, 2004

WEISS, F., **Jouer, communiquer, apprendre**, Hachette, 2002

WILLIS, D. / WILLIS, J., **Doing task-based teaching**, Oxford University Press, 2007

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase ter un nivel B1 en inglés e/ou francés.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Investigación e innovación en didáctica das línguas iniciais e as súas literaturas				
Materia	Investigación e innovación en didáctica das línguas iniciais e as súas literaturas			
Código	P02M178V01214			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Agrelo Costas, María Eulalia			
Profesorado	Agrelo Costas, María Eulalia			
Correo-e	magrelo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Abordarase a investigación en educación lingüística e literaria, así como se tratarán conceptos, modelos, prácticas e propostas conducentes ao deseño de instrumentos relativos á innovación para a mellora lingüística e literaria das linguas española e galega.			

Competencias	
Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
A4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
B1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
B3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
B6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómica e cultural da sociedade
C10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas
C12	Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas
C13	Analizar e valorar criticamente investigacións e proxectos de innovación en ámbitos disciplinarios específicos
C14	Coñecer diferentes tipos de metodoloxía que se empregan na investigación educativa considerando a súa pertinencia para a resolución de problemas concretos
C15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, formentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
C16	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar achegas para a investigación e a innovación no ámbito das Didácticas Específicas
C17	Seleccionar, adaptar e aplicar materiais e recursos TIC e doutra índole, para mellorar o ensino e aprendizaxe dos diferentes ámbitos disciplinarios
D1	Capacidade de análise e síntese
D3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
D6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
D9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
D12	Capacidade para comunicarse por oral e por escrito en lingua galega

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

-Valorar a importancia da innovación e investigación como estratexias para mellorar a calidade educativa na área de linguaxe.	A1	B1	C10	D1
-Desenvolver os aspectos clave da formación inicial do profesorado de lingua e literatura.	A4	B3	C12	D3
-Analizar criticamente o currículo de E. Infantil e Primaria para lingua e literatura galega e española, as prácticas docentes e os materiais didácticos habituais.		B6	C13	D6
-Formular propostas de investigación e innovación educativa en contextos escolares e extraescolares.		B8	C14	D9
			C15	D12
			C16	
			C17	
Identificar dificultades de aprendizaxe relacionadas coa atención á diversidade en contextos inclusivos				

Contidos

Tema	
1. A investigación en educación lingüística e literaria.	1.1. Conceptualización, características e paradigmas. 1.2. Principais liñas e ámbitos de investigación.
2. Innovación para a mellora do proceso educativo en educación lingüística e literaria das linguas española e galega.	2.1. Conceptos fundamentais en innovación educativa. 2.2. Modelos e tendencias. 2.3. Análise de prácticas efectivas. 2.4. Deseño de ferramentas e recursos de innovación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Aprendizaxe colaborativa	3	10.7	13.7
Cartafol/dossier	0	38.6	38.6
Presentación	4.5	0	4.5
Actividades introdutorias	3	10.7	13.7
Lección maxistral	4.5	0	4.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Resolución de tarefas en pequenos grupos para optimizar a aprendizaxe.
Cartafol/dossier	Elaboración dun arquivador cos rexistros e materiais (notas, traballos, guías, comentarios, probas...) froito das actividades de aprendizaxe realizadas polo alumnado.
Presentación	Exposición verbal sobre cuestións, temas, traballos... propostos.
Actividades introdutorias	Presentación e utilización de fontes documentais (audiovisuais, bibliográficas...) relativas á temática da materia con actividades deseñadas para a súa análise.
Lección maxistral	Exposición oral que se apoia nos medios audiovisuais e se complementa coa interacción cara ao alumnado para transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Orientación en pequenos grupos para facilitar a realización das tarefas asignadas.
Cartafol/dossier	Apoio individual na estruturación, elaboración e revisión do cartafol.
Presentación	Guía na preparación e exposición das diferentes presentacións que se requiran.
Actividades introdutorias	Achega de indicacións e suxestións, tanto individuais como grupais, para favorecer a análise dos diferentes documentos e materiais sinalados para afrontar a materia.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Aprendizaxe colaborativaRealización de tarefas en pequenos grupos.	20	A1	B1	C10	D1
		A4	B3	C12	D6
			B6	C13	D9
			B8	C14	D12
				C15	
				C16	
				C17	

Cartafol/dossier	Elaboración de notas, traballos, guías, comentarios, probas... de xeito individual.	50	A1	B1	C10	D1
			A4	B3	C12	D3
				B6	C13	D6
				B8	C14	D9
					C15	D12
					C16	
					C17	
Presentación	Exposición verbal de cuestións, temas, traballos... propostos.	10	A1	B1	C10	D1
			A4	B3	C12	D3
				B6	C13	D6
				B8	C14	D9
					C15	D12
					C16	
					C17	
Actividades introductorias	Probas mixtas, especialmente a análise, de fontes documentais.	20	A1	B1	C10	D1
			A4	B3	C12	D3
				B6	C13	D6
				B8	C14	D9
					C15	D12
					C16	
					C17	

Outros comentarios sobre a Avaliación

-Para superar a materia na primeira convocatoria é necesario asistir polo menos ao 80% das clases, así como acadar o 50% da porcentaxe establecida para cada unha das probas.

-De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Nesta convocatoria o alumnado será avaliado a través dun exame de preguntas longas.

-As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na páxina <http://dides.webs.uvigo.es>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Álvarez, T., **Didáctica de la lengua para la formación de maestros**, 1ª ed., Octaedro, 2013

Cerrillo, P., **Literatura infantil y juvenil y educación literaria: hacia una nueva enseñanza de la literatura**, 1ª ed., Octaedro, 2007

Delmiro Coto, B., **La escritura creativa en las aulas. En torno a los talleres literarios**, 1ª ed., Graó, 2002

Martín, R., **Manual de didáctica de la lengua y la literatura**, 1ª ed., Síntesis, 2009

Núñez P. et al., **La investigación en didáctica de la lengua y la literatura. Situación actual y perspectivas de futuro**, 1ª ed., SEDLL, 2011

Vilà, M. e Castellà, J., **10 ideas clave. Enseñar la competencia oral en clase**, 1ª ed., Graó, 2014

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Para o mellor aproveitamento da materia cómpre asumir unha participación activa nas aulas, ademais de recomendarse o traballo continuo e afrontarse a entrega das tarefas nas datas establecidas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Practicum				
Materia	Practicum			
Código	P02M178V01215			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Álvarez Lires, María Mercedes			
Profesorado	Álvarez Lires, María Mercedes			
Correo-e	lires@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Prácticum é unha materia obrigatoria do plan de estudos que consta de 6 créditos. O seu propósito central será relacionar a formación adquirida no mestrado cos diferentes contextos educativos innovadores propios da educación do século XXI. Tamén terá un papel chave na formulación de problemas e cuestións necesarias á hora da investigar, co obxecto de situar a práctica profesional innovadora no centro da formación.			

Competencias

Código	
A2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
A5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
B4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
B7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
C7	Capacidade de aplicar coñecementos teóricos relativos ás Didácticas Específicas, tanto á investigación como á innovación e a avaliación
C9	Ensaia e avalía planteamentos de ensino disciplinares ou interdisciplinares en contextos educativos reais, e promover achegas de mellora en relación cos resultados obtidos
C15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, formentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de adaptación a situacións novas
D3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
D5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinares e interdisciplinares
D6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
D7	Comportarse con ética e responsabilidade social e medioambiental como docente e/ou investigador/a
D8	Ser capaz de comunicarse cos seus compañeiros/as, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento
D11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D13	Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social	A2 A5	B4 B7	C7 C9 C15	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D11 D13
Relacionar teoría e práctica en contextos educativos reais, tanto no ámbito docente como investigador, aplicando un pensamento crítico, lóxico e creativo	A2 A5	B4 B7	C7 C9 C15	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D11 D13
Coñecer e analizar propostas educativas innovadoras, que polas súas características particulares teñan un valor exemplarizante	A2 A5	B4 B7	C7 C9 C15	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D11 D13
Ser capaz de recabar información en contextos de Educación Infantil e/ou Primaria para a súa posterior análise e aplicación á proxectos de investigación e/ou innovación educativa	A2 A5	B4 B7	C7 C9 C15	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D11 D13

Contidos

Tema	
Proxectos de innovación aplicados en contextos escolares e non escolares	Proxectos de innovación aplicados en contextos escolares e non escolares
Recursos para a investigación e a innovación en contexto: aplicación de métodos de recollida de información en situacións reais	Recursos para a investigación e a innovación en contexto: aplicación de métodos de recollida de información en situacións reais
Reflexión sobre a práctica observada como recurso para a investigación e a innovación en Educación Infantil e/ou Primaria	Reflexión sobre a práctica observada como recurso para a investigación e a innovación en Educación Infantil e/ou Primaria
Avances recentes en investigación e innovación no contexto das Didácticas Específicas	Avances recentes en investigación e innovación no contexto das Didácticas Específicas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos científicos	0	10	10
Prácticas de campo	75	0	75
Informe de prácticas	0	65	65

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos científicos	Actividades realizadas polo estudiantado que implican a asistencia e/ou participación en eventos científicos e/ou divulgativos (congresos, xornadas, simpolsios, cursos, seminarios, conferencias, exposicións, et.), co obxectivos de afondar no coñecemento de temas de estudo relacionados coa materia. Estas actividades proporcionan coñecementos e experiencias actuais que incorporan as últimas novidades referentes a un determinado ámbito de estudo.

Prácticas de campo	Actividades desenvolvidas nun contexto externo ao contorno académico universitario (empresas, institucións, organismos, monumentos, et.) relacionadas co ámbito de estudo da materia. Estas actividades céntranse no desenvolvemento de capacidades relacionadas coa observación directa e sistemática, a recollida de información, et.
--------------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de campo	Actividade supervisada pola persoa titora do centro de prácticas e dirixida pola persoa titora da universidade.
Probas	Descrición
Informe de prácticas	Actividade supervisada pola persoa titora da universidade.

Avaliación

Activación	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Eventos científicos	Valoración por parte da persoa titora da universidade das actividades desenvolvidas en eventos científicos e/ou divulgativos	10	A5	B4 B7	C15	D1 D3 D8 D11	
Prácticas de campo	Valoración por parte da persoa titora do centro sobre o desenvolvemento das prácticas	45	A2 A5	B4 B7	C7 C9 C15	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D11 D13	
Informe de prácticas	Valoración por parte da persoa titora da universidade da memoria de prácticas	45	A2 A5	B4 B7	C7 C9 C15	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D11 D13	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O proceso de avaliación consta de dúas fases. En primeiro lugar, o/a titor/a do centro deberá emitir un informe sobre o desenvolvemento das prácticas que suporá un 45% da nota final. Se o informe é favorable, a persoa titora da universidade valorará a memoria -45%- e a participación en xornadas/reunión -10%-. Para aprobar a materia en calquera das convocatorias será necesario que o alumnado supere cada un dos apartado.

Para a cualificación da memoria teranse en conta os seguintes aspectos:

- Cuestións formais (10%)

□- Proposta de acción (60%)

□- Reflexión do proceso e implicacións educativas (30%)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Escudero, J. M., **Las competencias profesionales y la formación universitaria: posibilidades y riesgos**, 2008

González Sanmamed, M., **¿Qué se aprende en el practicum? ¿Qué hemos aprendido sobre el practicum?**, Unicopia, 2001

Hascher, T., Cocard, Y., Moser, P., **Forget about theory, practice is all? Student teachers' learning in practicum**, 2004

Latorre, M. J., **El potencial formativo del prácticum: cambio en las creencias que sobre la enseñanza práctica poseen los futuros maestros**, 2007

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Traballo Fin de Máster/P02M178V01216

Materias que se recomenda ter cursado previamente

AICLE/P02M178V01104

Análise de experiencias interdisciplinares/P02M178V01102

Aplicación das TIC na innovación educativa/P02M178V01106

Deseño de proxectos interdisciplinares/P02M178V01103

O entorno como recurso educativo/P02M178V01101

Metodoloxía de investigación educativa/P02M178V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo Fin de Máster**

Materia	Traballo Fin de Máster			
Código	P02M178V01216			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Álvarez Lires, María Mercedes			
Profesorado	Álvarez Lires, María Mercedes			
Correo-e	lires@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	É unha materia obrigatoria do plan de estudos, de 9 créditos. Supón a realización por parte do alumnado dun proxecto, memoria ou estudo que terá que ser individual, innovador, persoal e orixinal, que supoña unha iniciación á investigación dentro dunha das áreas de Didáctica Específica do mestrado, ou de varias, se se optase por lle dar un carácter interdisciplinar. Deberá estar orientado á aplicación das competencias asociadas á titulación e á adquisición das competencias relacionadas coa aprendizaxe autónoma, coa dirección dun/dunha profesor/a. Para a elaboración do TFM terase en conta o realizado durante o Practicum que será considerado, dentro do posible, como o traballo de campo deste TFM. Constará dun documento escrito que terá que seguir as pautas que se sinalen neste documento marco e as indicacións do/a director/a, realizadas na atención personalizada e/ou tutorías. Neste documento marco recóllense características diferentes de formato, segundo as áreas polas que se presente. O alumnado terá que expoñer e defender o TFM publicamente perante un tribunal de avaliación nomeado pola Comisión do Mestrado de cada universidade.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
A2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
A3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
A4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
A5	Que o estudantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permita continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo
B1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
B4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
B5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras
B6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
B7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
B8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade
C5	Adquirir unha formación metodolóxica para realizar investigacións educativas
C6	Establecer os descritores xerais que caracterizan unha investigación: seleccionar, elaborar, tratar e interpretar os datos, e presentar os resultados de acordo cos propósitos da investigación
C8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
C10	Coñecer os fundamentos teóricos que sustentan a investigación e innovación no ámbito das Didácticas Específicas
C12	Identificar as principais liñas de investigación e innovación e a súa evolución nas Didácticas Específicas

C15	Identificar criterios de calidade e control tanto na investigación como na práctica docente, formentando o espírito crítico, reflexivo e innovador
C16	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar achegas para a investigación e a innovación no ámbito das Didácticas Específicas
C18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de adaptación a situacións novas
D3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
D5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinarios e interdisciplinarios
D6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
D7	Comportarse con ética e responsabilidade social e medioambiental como docente e/ou investigador/a
D8	Ser capaz de comunicarse cos seus compañeiros/as, coa comunidade educativa e coa sociedade en xeral no ámbito das súas áreas de coñecemento
D9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
D10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente
D11	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
D13	Sustentabilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Establecer unha investigación/innovación en Educación Infantil e/ou Primaria no eido das didácticas específicas, desenvolvida con datos empíricos.	A1	B1	C5	D1
	A2	B4	C6	D2
	A3	B5	C8	D3
	A4	B6	C10	D5
	A5	B7	C12	D6
		B8	C15	D7
			C16	D8
			C18	D9
				D10
				D11
				D13
Recoñecer a investigación no eido das didácticas específicas como ferramenta de innovación e mellora educativa e social	A1	B1	C5	D1
	A2	B4	C6	D2
	A3	B5	C8	D3
	A4	B6	C10	D5
	A5	B7	C12	D6
		B8	C15	D7
			C16	D8
			C18	D9
				D10
				D11
				D13

Contidos

Tema	
Desenvolvemento dun proxecto de investigación/innovación para a Educación Infantil e/ou Primaria	Desenvolvemento dun proxecto de investigación/innovación para a Educación Infantil e/ou Primaria
Desenvolvemento do proxecto para a obtención de datos empíricos e conclusións	Desenvolvemento do proxecto para a obtención de datos empíricos e conclusións
Presentación oral e escrita e defensa do traballo desenvolvido	Presentación oral e escrita e defensa do traballo desenvolvido

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Metodoloxías baseadas en investigación	0	40	40
Estudo previo	30	80	110
Traballo tutelado	0	70	70
Presentación	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Metodoloxías baseadas en investigación	Desenvolvemento do proxecto de investigación/innovación
Estudo previo	Análise de fontes documentais
Traballo tutelado	Traballo tutelado pola persoa titora

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Desenvolvemento da memoria do TFM de xeito tutelado
Metodoloxías baseadas en investigación	Desenvolvemento do proxecto de investigación/innovación

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Presentación	Presentación e defensa ante tribunal	100	A1	B1	C5	D1
			A2	B4	C6	D2
			A3	B5	C8	D3
			A4	B6	C10	D5
			A5	B7	C12	D6
				B8	C15	D7
					C16	D8
					C18	D9
						D10
						D11
						D13

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado terá que facer a presentación oral e defensa do seu TFM perante o tribunal asignado, que asignará o 100% da cualificación. Nesta, terase en conta a corrección na expresión oral, a capacidade de síntese, as capacidades comunicativas, así como a corrección e argumentación das respostas e a súa adecuación ás posibles cuestións que os membros do tribunal lle poidan formular.

Os apartados a valorar serán:

- Cuestións formais: 5%.- Obxectivo, fundamentación teórica: 15%.- Deseño e desenvolvemento: 25%.- Conclusións: 15%.- Presentación e defensa: 40% (25% por competencia comunicativa, capacidade de síntese e calidade dos medios e materiais + 15% por argumentación e adecuación das respostas ás cuestións formuladas).

O alumnado poderá presentar o TFG nas diferentes convocatorias existentes cando cumpla os requirimentos para facelo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Escudero, J. M., **Las competencias profesionales y la formación universitaria: posibilidades y riesgos**, 2008

Rullán, M., Fernández, M., Estapé, G., Márquez, M., **La evaluación de competencias transversales en la materia trabajos fin de grado. Un estudio preliminar sobre la necesidad y oportunidad de establecer medios e instrumentos por ramas de conocimiento**, 2011

Rodríguez, M., Llaves, J. (coords.), **Cómo elaborar, tutorizar y evaluar un trabajo de fin de máster**, AQU Catalunya, 2013

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Practicum/P02M178V01215